

ραδιογραμμα

inforegio

30

Ημουν 2009

Η στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας –

Προς ένα βιώσιμο, δημιουργικό μέλλον

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Dirk Ahner

3

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Η στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας – πολλές χώρες, μια περιοχή

4-7

8-11

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Christopher Beazley, MEP – Δρ. Cecilia Malmström – Jan Kozłowski – Δρ. Andreas Rörke

12-13

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το έργο JOSEFIN – η υποστήριξη στις ΜΜΕ επιφέρει νέα οφέλη για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας

14-16

ΑΠΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

COHIBA – αναζήτηση τρόπων καθορισμού και ελέγχου της ροής των επικίνδυνων ουσιών στη Βαλτική Θάλασσα

17

ΕΠΙΛΥΣΗ ΑΠΟΡΙΩΝ

18-19

ΚΟΙΝΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ

Κοινή δράση για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας

20

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

21

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΕΤΡΑΕΙ

Εδαφική συνοχή – προέλευση της έννοιας

22-23

ΤΑ ΕΡΓΑ ΜΑΣ ΕΚ ΤΩΝ ΕΣΩ

Το μουσικό πάρκο Musikpark, Mannheim – Το Κέντρο Νανοϋγείας

24-25

ΔΙΚΤΥΩΣΗ

κεφάλαιο για το Visby και την υποπεριφερειακή συνεργασία των κρατών της Βαλτικής Θάλασσας

26

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

27

ΑΤΖΕΝΤΑ

28

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΤΕ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΣΑΣ

Φωτογραφίες (σελίδες):

Εξώφυλλο: Istockphoto

Σελίδες 5, 10, 16, 21, 24, 25: © CE

Σελίδες 5, 14, 15, 26: © Jaakko Mannio

Σελίδες 6, 7, 12-13: © Istockphoto

Σελίδα 8: © Baltic Sea Convention - Jenny Björkqvist

Σελίδα 9: © Hans Doverholm, Metsahallitus

Σελίδα 10: © Office of the Marshal of the Pomorskie Voivodeship

Σελίδα 11: © Lisa Katharina Rörke

Σελίδες 18, 19: © Vomare Project

Σελίδα 22: © Musikpark Mannheim GmbH

Σελίδα 23: © Swansea University

Εκδότης: Raphaël Goulet, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Περιφερειακή Πολιτική

Το παρόν περιοδικό εκδίδεται στα αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά σε ανακυκλωμένο χαρτί

Διατίθεται σε 21 γλώσσες στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_el.htm

Οι απόψεις που εκφράζονται στην παρούσα έκδοση είναι του συγγραφέα και δεν ταυτίζονται υποχρεωτικά με τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας: από τη θεωρία στη δράση

Η στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας αποτελεί ένα νέο τρόπο συνεργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Περιφέρειες των οχτώ κρατών μελών που εκπροσωπούν περίπου 100 εκατ. ανθρώπους θα μπορούν να σχεδιάζουν, να ιεραρχούν και να υλοποιούν δραστηριότητες, γνωρίζοντας ότι οι συνάδελφοι και γείτονές τους εργάζονται προς την ίδια κατεύθυνση και τους ίδιους στόχους. Αυτό θα προσφέρει στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας ένα βιώσιμο περιβάλλον και μια βέλτιστη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Συμμετοχή όλων

Η στρατηγική ήταν η απάντηση στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου βάσει έργου που επιτελέστηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Όπως θα διαβάσετε στο παρόν τεύχος του Πανόραμα, η στρατηγική αποκόμισε οφέλη από το εξαιρετικό επίπεδο δέσμευσης των εταίρων και των ενδιαφερόμενων φορέων κάθε επιπέδου. Μέσω της συνεργασίας, μπορούμε να αξιοποιήσουμε καλύτερα τα χρήματα και άλλους διαθέσιμους πόρους για τη βελτίωση του μέλλοντος της περιοχής. Η εμπειρογνομosύνη και η ενέργεια μπορούν να συνδυαστούν πιο αποτελεσματικά και τα οφέλη της νομοθεσίας της ΕΕ να γίνουν αισθητά σε όλους τους κατοίκους της περιοχής.

Πρώτα βήματα

Ένα σχέδιο δράσης που καταρτίστηκε από την Επιτροπή περιλαμβάνει 80 έργα που έχουν ως στόχο την επίτευξη 15 αλληλένδετων προτεραιοτήτων. Τα έργα περιλαμβάνουν τομείς όπως η βελτίωση του περιβάλλοντος (π.χ. μείωση επιπέδων νιτρικού και φωσφορικού άλατος στη Βαλτική Θάλασσα), οι προσπάθειες αύξησης της ευημερίας (π.χ. προώθηση επιχειρηματικότητας), η βελτίωση της προσβασιμότητας (π.χ. βελτίωση των μεταφορικών συνδέσεων) και η βελτίωση της ασφάλειας και της προστασίας (π.χ. καλύτερη ανταπόκριση στα ατυχήματα). Βρίσκονται εν εξελίξει σημαντικές πρόοδοι και η επιτυχία τους και κατ'επέκταση η επιτυχία της συνολικής στρατηγικής εξαρτάται από τους πολυάριθμους εταίρους της περιοχής και της στήριξης της οποίας θα τύχει από τα υψηλότερα πολιτικά επίπεδα όλων των χωρών. Η στρατηγική προσφέρει ένα πλαίσιο που πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω, καθώς δίδει στους ανθρώπους την βεβαιότητα ότι βελτιώνουν σημαντικά την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας. Το παρόν τεύχος του Πανόραμα εξηγεί πώς η στρατηγική προτίθεται να αναδείξει τα δυνατά σημεία της περιοχής.

Η Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα κράτη μέλη και όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς αναζητούν νέο τρόπο συνεργασίας έναν τρόπο που δεν βασίζεται στα χρήματα ή σε ειδικούς νόμους ή ακόμα σε νέους θεσμούς, αλλά στη βούληση των ανθρώπων να συνεργαστούν με σκοπό την επίλυση των προβλημάτων μιας περιοχής. Αυτή η αποκαλούμενη μακροπεριφερειακή πολιτική δεν περιορίζεται στα εθνικά ή τα περιφερειακά σύνορα ή σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής. Υπάρχει ανάγκη για θετική αλλαγή, το εύρος της οποίας θα περιοριστεί μόνο από την προθυμία των εταίρων για δράση.

Dirk Ahner

Γενικός Διευθυντής, Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής

« Η στρατηγική προσφέρει ένα πλαίσιο που πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω, καθώς δίδει στους ανθρώπους τη βεβαιότητα ότι βελτιώνουν την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας. »

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΒΑΛΤΙΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ – ΕΝΝΕΑ ΚΡΑΤΗ, ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ

Οκτώ κράτη μέλη της ΕΕ μοιράζονται μεγάλο μέρος των 8.000 χιλιομέτρων της ακτογραμμής της Βαλτικής Θάλασσας, με το καθένα από αυτά να έχει ξεχωριστές προτεραιότητες και ανησυχίες, διαφορετικές οικονομικές απαιτήσεις και ξεχωριστούς πολιτικούς στόχους. Η Βαλτική, που περιβάλλεται από σχεδόν εκατό εκατομμύρια ανθρώπους, αποτελεί μια ναυτιλιακή δίοδο ταχείας κυκλοφορίας η οποία συχνά μετατρέπεται σε χωματερή.

Παρά τη χρόνια συνεργασία για να βελτιωθούν οι συνθήκες στη θάλασσα, η κατάσταση χειροτερεύει: έτσι η ΕΕ ζήτησε από την Επιτροπή να χαράξει μια ενεργή πολιτική ώστε να εξασφαλιστεί ένα λαμπρότερο μέλλον για την περιοχή.

Μια μοναδική στρατηγική

Η Πολωνία, η Εσθονία, η Λεττονία και η Λιθουανία έγιναν μέλη της Ένωσης πριν από πέντε χρόνια, τον Μάιο του 2004. Η ένταξή τους σημαίνει ότι οκτώ από τα εννέα κράτη της Βαλτικής επωφελούνται από την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών, μοιράζονται ένα κοινό νομοθετικό πλαίσιο για την ποιότητα του νερού, καθώς και μια κατά μεγάλο ποσοστό κοινή πολιτιστική κληρονομιά. Αυτή η φυσική και πολιτισμική εγγύτητα καθιστά τη Βαλτική τον τέλει υποψήφιο για τη χάραξη μιας μοναδικής στρατηγικής, μιας στρατηγικής που περιλαμβάνει μια ολόκληρη μακροπερίφεια. Πρόκειται επίσης για ένα πρώτο σημαντικό βήμα προς την περιφερειακή εφαρμογή της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής.

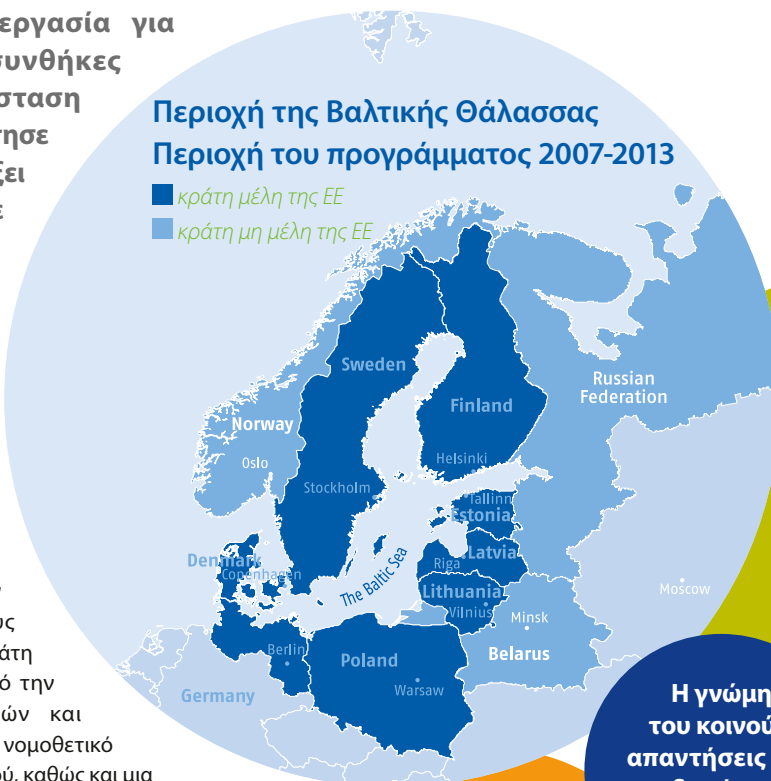
Οι τέσσερις ακρογωνιαίοι λίθοι της στρατηγικής έχουν σκοπό να καταστήσουν αυτή την περιοχή της Ευρώπης περιβαλλοντικά βιώσιμη, ευημερούσα, ασφαλή, προσβάσιμη και ελκυστική.

Η Επιτροπή ενέκρινε τη στρατηγική στις 10 Ιουνίου, έπειτα από έντονο διάλογο και μια διαβούλευση στην οποία διατυπώθηκαν πάνω από εκατό προτάσεις. Δύο μεγάλες διασκέψεις εγκαινίασαν και έκλεισαν την περίοδο διαβούλευσης, από τις 30 Σεπτεμβρίου 2008 έως τις 6 Φεβρουαρίου 2009. Ενδιάμεσα, έλαβαν χώρα τέσσερα ανοιχτά εργαστήρια, ένα για κάθε ακρογωνιαίο λίθο της

στρατηγικής. Την ίδια στιγμή, η Επιτροπή οργάνωσε μια ανοιχτή διαβούλευση για να δώσει στον καθένα, οπουδήποτε κι αν βρισκόταν, την ευκαιρία να συνεισφέρει. Από νέους ανθρώπους στη διάσκεψη νέων του Αμβούργου έως το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση, όλοι κλήθηκαν να εκφράσουν τη γνώμη τους.

Περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας Περιοχή του προγράμματος 2007-2013

- κράτη μέλη της ΕΕ
- κράτη μη μέλη της ΕΕ

«Η στρατηγική για τη Βαλτική θάλασσα είναι ικανή να αποδείξει σε όλους ότι η συνεργασία μπορεί να κάνει τη διαφορά και ότι η Βαλτική μπορεί να σωθεί.»
Alm Anders

Η γνώμη του κοινού – απαντήσεις στη δημόσια διαβούλευση

«Η στρατηγική της ΕΕ για τη Βαλτική θάλασσα χρειάζεται ένα φορέα ο οποίος θα είναι υπεύθυνος για το συντονισμό και την καθοδήγηση της διαδικασίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι ίσως κατάλληλη γι' αυτόν το ρόλο, καθώς διαθέτει τις ικανότητες και το αναγκαίο προσωπικό.»
Tobias Etzold

«Η περιοχή της Βαλτικής αποτελεί σημαντικό κομμάτι του κοινού μας περιβάλλοντος. Ο καθένας από εμάς πρέπει να συνεισφέρει στην ευημερία της περιοχής της Βαλτικής θάλασσας. Όλοι μας μπορούμε να γίνουμε μέρος της στρατηγικής για την αποκατάσταση και τη σωτηρία αυτής της υπέροχης θάλασσας.»
Börje Hagman

Χάραξη και διαχείριση της στρατηγικής

Τον Δεκέμβριο του 2007 τα κράτη μέλη ζήτησαν από την Επιτροπή να ετοιμάσει μια στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας, με τη Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής να έχει προεξάρχοντα ρόλο στη διαδικασία. Η στρατηγική αυτή, μεταξύ άλλων, θα αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση των επειγουσών περιβαλλοντικών προκλήσεων που αφορούν τη Βαλτική Θάλασσα. Η Επιτροπή ενέκρινε τη στρατηγική στις 10 Ιουνίου, με μια σχετική ανακοίνωση και ένα σχέδιο δράσης. Η στρατηγική αυτή θα μεταφερθεί τώρα στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για συζήτηση και έγκριση.

Το αποτέλεσμα; Είναι ξεκάθαρο ότι όλοι οι συμμετέχοντες πιστεύουν πως είναι αναγκαία η χάραξη άμεσης στρατηγικής, καθώς τα προβλήματα της περιοχής είναι πασιφανή. Οι υπάρχουσες πρωτοβουλίες και πολιτικές στα διάφορα πεδία δράσης και στα διάφορα κράτη είναι καλές, αλλά πάσχουν από άποψη συνοχής και επομένως δεν είναι όσο αποτελεσματικές θα έπρεπε να είναι. Ακόμα ένα ξεκάθαρο μήνυμα είναι το γεγονός ότι η στρατηγική πρέπει να έχει πρακτική εφαρμογή και να μην είναι θεωρητική – ο καιρός για λόγια έχει περάσει και πλέον είναι ώρα για δράση στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας. Οι απόψεις του κοινού αντανακλούν αυτό το γεγονός: ένα από τα πράγματα που πρέπει να αποφευχθούν είναι οι κενές διακηρύξεις χωρίς αντίστοιχες πράξεις μέσα σε συγκεκριμένες προθεσμίες.

Κάτι για τον καθένα

Οι τέσσερις ακρογωνιαίοι λίθοι της στρατηγικής έχουν διατυπωθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην εξαιρείται σχεδόν τίποτα. Έχοντας επιλέξει μια διαρθρωτική και όχι επιλεκτική προσέγγιση του ζητήματος, η Επιτροπή δημιούργησε ένα πλαίσιο προτεραιοτήτων, συνεχών δράσεων και έργων με προθεσμία ολοκλήρωσης. Ενεργώντας κατ' αυτό τον τρόπο, η Επιτροπή δημιούργησε μια ανθεκτική στο χρόνο και ευπροσάρμοστη μεθοδολογία, αφού οι επιμέρους στόχοι και τα μέσα επίτευξής τους μπορούν να μεταβάλλονται ανάλογα με την εξέλιξη της περιοχής.

Αυτό δεν σημαίνει μόνο ότι η στρατηγική μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να διαρθρωθεί μια προσέγγιση της περιοχής σε βάθος αρκετών χρόνων, αλλά επιτρέπει να αναγνωριστούν εντός της στρατηγικής οι προτεραιότητες όλων των συμμετεχόντων – της Σουηδίας, της Φινλανδίας, της Εσθονίας, της Λεττονίας, της Λιθουανίας, της Πολωνίας, της Γερμανίας και της Δανίας. Βέβαια, δεν είναι δυνατόν να έχουν όλα τα εμπλεκόμενα μέρη κοινές προτεραιότητες, αλλά θα πραγματοποιηθεί δράση για μία προτεραιότητα από το καθένα.

Η στρατηγική προτείνει κυρίως να χρησιμοποιηθεί το πλαίσιο της Βόρειας Διάστασης, μια κοινή πολιτική μεταξύ ΕΕ, Ρωσίας, Νορβηγίας και Ισλανδίας, για τις εξωτερικές πτυχές της συνεργασίας, αλλά με τη δυνατότητα χρήσης εναλλακτικών διαύλων (όπως το Συμβούλιο των κρατών της Βαλτικής Θάλασσας) όταν αυτοί κρίνονται χρήσιμοι. Η Ρωσία και άλλα γειτονικά κράτη έχουν δείξει ότι βλέπουν θετικά τις προσπάθειες της ΕΕ να τα κρατά ενήμερα και η ΕΕ επιθυμεί την περαιτέρω συνεργασία μαζί τους σε ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος.

Η στρατηγική δεν απαιτεί επιπλέον χρηματοδότηση στο παρόν στάδιο – χρειάζεται κυρίως συντονισμός του μεγάλου αριθμού ατόμων και οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω περιοχή, καθώς και η αξιοποίηση στο έπακρο του τρόπου λειτουργίας των πολιτικών σε επίπεδο κρατών μελών και ΕΕ. Πρακτική και όχι ιδεαλιστική, η στρατηγική αφορά πολλές πτυχές της καθημερινής ζωής στην περιοχή. Νέα προγράμματα, για παράδειγμα, θα συνεισφέρουν στη μείωση των υψηλών επιπέδων θαλάσσιας ρύπανσης, τη βελτίωση των συγκοινωνιακών και των ενεργειακών δικτύων, καθώς και την ενίσχυση της προστασίας σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης τόσο στη θάλασσα όσο και στην ξηρά.

Εύκολο στα λόγια, αλλά από πού ξεκινάμε;

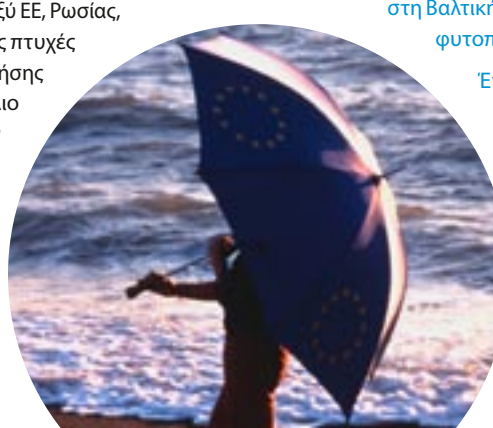
Η στρατηγική ξεκινάει δυναμικά με προτάσεις που βασίζονται σε ήδη υπάρχοντα αλλά αποσπασματικά μέτρα, σε μια προσπάθεια να αντιμετωπίσει τις κύριες προκλήσεις και να εκμεταλλευτεί τις σημαντικότερες ευκαιρίες. Ακολουθούν μερικές ιδέες:

••••• ΒΙΩΣΙΜΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η Βαλτική Θάλασσα, με μέσο βάθος μόνο 58 μέτρα, χάνει την ποιότητα και τη βιοποικιλότητά της λόγω της υπερβολικής απόρριψης νιτρικών και φωσφορικών ενώσεων από γεωργικές, βιομηχανικές και οικιακές πηγές. Οι ενώσεις αυτές ρέουν στη θάλασσα, προκαλώντας αυξανόμενο ευτροφισμό. Αυτή η έξαρση φυτοπλαγκτού μετατρέπει μεγάλες θαλάσσιες περιοχές σε μια δύσσομη πράσινη βλέννα, η οποία αποξυγώννει το νερό και σκοτώνει μεγάλο αριθμό ειδών που κατοικούν εντός της πληττόμενης περιοχής. Χρειάζονται παραπάνω από 30 χρόνια για την πλήρη αλλαγή των υδάτων, επομένως η μόλυνση αποτελεί ιδιαίτερο πρόβλημα.

Μια από τις ιδέες της στρατηγικής είναι η συνέχιση και επέκταση των ήδη υπάρχουσών δράσεων στην περιοχή για την εξάλειψη των φωσφορικών ενώσεων από τα απορρυπαντικά. Αν επιτευχθεί αυτό, θα μπορούσε να μειωθεί κατά ένα τέταρτο η ποσότητα φωσφορικών ενώσεων που καταλήγουν στη Βαλτική, με επακόλουθο τη μείωση των εξάρσεων φυτοπλαγκτού.

Ένα επίσημο δίκτυο ειδικευμένων συμβούλων σε περιβαλλοντικά ζητήματα σχετικά με τη γεωργία, από όλα τα κράτη που βρέχονται από τη Βαλτική Θάλασσα, θα πρέπει να ενθαρρύνει τις βέλτιστες πρακτικές οι οποίες ελαχιστοποιούν την απορροή λιπασμάτων, ενώ ταυτόχρονα διατηρούν ή και βελτιώνουν την

Παρότι η στρατηγική αυτή καθαυτή δεν διαθέτει ίδια χρηματοδότηση, την περίοδο 2007-2013 η Βαλτική θα επωφεληθεί από χρηματοδότηση της περιφερειακής πολιτικής καθώς και από άλλα κοινοτικά κονδύλια.

- **Κάνοντας τη Βαλτική περιβαλλοντικά βιώσιμη**
Συνολικά €9,8 δισ. προορίζονται για το σκοπό αυτό, συμπεριλαμβανομένων €3,1 δισ. για την επεξεργασία λυμάτων
- **Κάνοντας τη Βαλτική ανταγωνιστική**
Συνολικά €6,7 δισ. προορίζονται για το σκοπό αυτό, συμπεριλαμβανομένων €2,4 δισ. για την καινοτομία στις ΜΜΕ
- **Κάνοντας τη Βαλτική προσβάσιμη**
Συνολικά €2,1 δισ. προορίζονται για το σκοπό αυτό: κοινωνία της πληροφορίας €1,4 δισ., μεταφορές €23,1 δισ., ενέργεια €2,6 δισ.
- **Κάνοντας τη Βαλτική ασφαλή μέσω της πρόληψης κινδύνων**
Συνολικά €697 εκατ. προορίζονται για το σκοπό αυτό

ΑΥΞΑΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑ

Η κύρια αδυναμία της περιοχής είναι το χαμηλό επίπεδο εσωτερικής ανταγωνιστικής πίεσης. Ορισμένα κράτη της περιοχής δεν έχουν αρκετά μεγάλη αγορά ώστε να προωθήσουν τον αναγκαίο ανταγωνισμό. Η μόνη λύση είναι η πληρέστερη ολοκλήρωση της περιοχής. Το 2005 υπολογίστηκε ότι μια τυπική διεθνής εμπορική συναλλαγή περιλάμβανε περίπου 30 συμμετέχοντες, 40 πρωτότυπα έγγραφα και 360 αντίγραφα.

Η οδηγία για τις υπηρεσίες αποσκοπεί στη δημιουργία μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς για τις υπηρεσίες στο εσωτερικό της ΕΕ με την εξάλειψη των υπερβολικών διοικητικών βαρών και την παροχή βοήθειας στα άτομα για την έναρξη επιχειρήσεων ή για τη μετακίνησή τους σε άλλα κράτη. Στην πράξη όμως η εν λόγω οδηγία εφαρμόζεται ακανόνιστα και κατά τρόπο αποσπασματικό. Η στρατηγική περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στην πιο αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας, ενισχύοντας το εμπόριο και παρέχοντας μεγαλύτερες ευκαιρίες στις ΜΜΕ.

Για να βοηθηθούν οι επιχειρηματίες του αύριο είναι αναγκαία η βελτίωση των προσφερόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Η στρατηγική προτείνει τη δημιουργία μιας «Ivy League» κολεγίων και πανεπιστημίων. Μια τέτοια δράση θα εξασφαλίσει την ποιότητα και θα φέρει σε επαφή τμήματα σπουδών σε κοινά ακαδημαϊκά πεδία, από διαφορετικά κέντρα μάθησης. Εστιάζει επίσης στην ενθάρρυνση των ατόμων να ασκήσουν το δικαίωμά τους στην ελεύθερη μετακίνηση σε όλη την περιοχή με σκοπό τη μόρφωση ή τη διδασκαλία.

ΚΑΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΗ ΚΑΙ ΕΛΚΥΣΤΙΚΗ

Η Ανατολή και ο Βορράς παραμένουν εξαιρετικά απομονωμένοι από την υπόλοιπη Ένωση, η οποία καθίσταται όλο και περισσότερο πύλη από την Ασία. Η βόρεια Φινλανδία, η Σουηδία και τα κράτη της Βαλτικής έχουν τα μικρότερα ποσοστά προσβασιμότητας σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ο ενεργειακός εφοδιασμός και η ενεργειακή ασφάλεια συνιστούν επίσης ιδιαίτερες πηγές ανησυχίας: η περιοχή διαθέτει λίγες εγχώριες πηγές και επομένως βασίζεται σε εισαγωγές, αλλά οι διασυνδέσεις δεν επαρκούν για την εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού.

Αν σκοπεύετε να ταξιδέψετε από τη Βαρσοβία στο Ταλίν, είναι καλύτερο να προτιμήσετε το αεροπλάνο. Το διάστημα 36 ωρών σιδηροδρομικό ταξίδι είναι σίγουρα μια ανεπιθύμητη προοπτική για όσους φείδονται χρόνου. Δεδομένης της ανάγκης για φιλικά προς το περιβάλλον μέσα μεταφοράς, τα τρένα πρέπει να γίνουν μια βιώσιμη εναλλακτική λύση. Η στρατηγική επομένως προτείνει την επίτευξη του στόχου της σιδηροδρομικής σύνδεσης Baltica, με ταχύτητα συρμών 120 χλμ/ώρα, μεταξύ Βαρσοβίας και Ταλίν έως το 2013.

Η ενέργεια αποτελεί μείζον ζήτημα στην περιοχή – και είναι ζωτικής σημασίας ώστε η περιοχή να γίνει ένας θελκτικός τόπος ζωής. Και

πάλι, η στρατηγική κινείται προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης υπαρχόντων μέτρων με άμεσο και πρακτικό τρόπο. Καθορίζει τρόπους με τους οποίους είναι δυνατές οι ενεργειακές διασυνδέσεις μεταξύ των κρατών της Βαλτικής και της ευρύτερης περιοχής με τη στήριξη του σχεδίου διασύνδεσης της Βαλτικής και τη σύνδεση υψηλής τάσης Σουηδίας-Λιθουανίας. Η στήριξη αυτή δεν μένει απλώς στα λόγια: η ΕΕ θα επενδύσει €500 εκατ. στις υποδομές φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού της περιοχής.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΤΟ ΚΥΡΙΑΡΧΟ ΖΗΤΗΜΑ

Η προβλεπόμενη αύξηση της ναυτιλιακής κίνησης και η χρήση της θάλασσας ως κύριας διόδου από τεράστια πετρελαιοφόρα καθιστά υπαρκτό τον κίνδυνο ατυχημάτων. Μεταξύ 2000 και 2007, οι μεταφορές πετρελαίου στη Βαλτική υπερδιπλασιάστηκαν, φτάνοντας τους 171 εκατ. τόνους. Ο κίνδυνος αυξάνεται κάτω από δυσχερείς χειμερινές συνθήκες και συχνά τα πλοία δεν είναι κατάλληλα ενισχυμένα για τον πάγο. Η περιοχή επίσης καθίσταται λιγότερο ασφαλής λόγω του οργανωμένου εγκλήματος. Εξαιτίας της γεωγραφικής της θέσης, τα χαρακτηριστικά της εγκληματικότητας στη Βαλτική επιδεινώνονται λόγω των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων.

Η περιοχή, με τα εκτεταμένα εξωτερικά σύνορά της, έχει ανάγκη από συνεκτικά, διασυνοριακά μέτρα για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων και του λαθρεμπορίου ναρκωτικών και όπλων. Τα προγράμματα ανταλλαγής συνοριοφυλάκων θα ήταν χρήσιμα, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας σε θέματα επιβολής του νόμου στη ναυτιλία. Το σχέδιο δράσης της στρατηγικής προτείνει τρόπους για το συντονισμό της μάχης ενάντια στην εγκληματικότητα με την ολοκλήρωση των υπαρχουσών οργανώσεων ώστε να συνεργάζονται καλύτερα. Εισηγείται τη συνένωση δυνάμεων ώστε να συνδυαστούν οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου, οι κινητές ομάδες περιπολίας, οι ομάδες έρευνας, οι υπηρεσίες πληροφοριών, ο μερισμός εξοπλισμού μεταξύ υπηρεσιών και η αυξημένη συνεργασία σε θέματα ανάπτυξης, αγοράς, τοποθέτησης και χρήσης τεχνολογίας.

Προκειμένου να αντιμετωπίσει τον θαλάσσιο κίνδυνο, το σχέδιο δράσης προτείνει, μεταξύ άλλων, τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου συστημάτων αναφοράς και παρακολούθησης όλων των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων, όπως η ασφάλεια της ναυτιλίας, η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, ο έλεγχος της αλιείας, τα τελωνεία, ο συνοριακός έλεγχος και η επιβολή του νόμου.

Γιατί είναι τόσο ιδιαίτερη η Βαλτική Θάλασσα;

Το οικοσύστημα της θάλασσας είναι μοναδικό – σχεδόν γλυκό νερό γεμίζει τα βορινά μέρη που παραμένουν κάτω από τον πάγο τον μισό χρόνο. Εκεί όπου η Βόρεια Θάλασσα συναντά τη Βαλτική, στους πορθμούς της Δανίας, το νερό είναι αλμυρό. Αυτή η έντονη αντίθεση δημιουργεί ένα μοναδικό οικοσύστημα, μέσα στο οποίο τα είδη έχουν προσαρμοστεί ώστε να αντιδρούν στα διάφορα επίπεδα αλατότητας και μόνο ορισμένα μπορούν να επιβιώσουν. Μια τέτοια ευαίσθητη ισορροπία καθιστά το οικοσύστημα ιδιαίτερα ευάλωτο σε κάθε αλλαγή, είτε στη φυσική και χημική σύστασή του είτε στη δομή του τροφικού δικτύου.

Η λεκάνη που περιβάλλει τη Βαλτική είναι χοντρικά τέσσερις φορές μεγαλύτερη από την επιφανειακή έκταση της θάλασσας. Γύρω στο 20% χρησιμοποιείται για τη γεωργία και τη βοσκή, άλλες περιοχές είναι πυκνοκατοικημένες, επομένως η απορροή και η επεξεργασία των λυμάτων αποτελούν παράγοντες-κλειδιά που συνεισφέρουν στην έξαρση φυτοπλαγκτού.

Τα κράτη που βρέχονται από τη Βαλτική ήταν πάντα εμπορικοί εταίροι. Στις αρχές του Μεσαίωνα οι Βίκινγκ έχτισαν την εμπορική αυτοκρατορία τους γύρω από την εν λόγω περιοχή, καθώς τη βρήκαν πλούσια σε γούνες, κεχριμπάρι, ξυλεία και ξυλόπισσα. Μεταξύ του 13ου και του 17ου αιώνα, η Χανσεατική Ένωση έκανε τη Βαλτική δικιά της και έγινε η μεγαλύτερη οικονομική δύναμη στη Βόρεια Ευρώπη, χρησιμοποιώντας τη θάλασσα για τη χάραξη διαδρομών.

Εκτεινόμενη παραπάνω από μία χιλιετία, αυτή η κοινή κληρονομιά παρέχει τη βάση πάνω στην οποία χτίζεται μια στρατηγική η οποία θα διασφαλίσει ότι η Βαλτική θα γίνει ένα ευρωπαϊκό υπόδειγμα επιτυχίας, με το μέλλον της να χαρακτηρίζεται από τόση ευημερία και δυναμικότητα όση το παρελθόν της.

CHRISTOPHER BEAZLEY

Πρώην Βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Ο Christopher Beazley είναι ιδρυτικό μέλος της διακομματικής ομάδας των κρατών της Βαλτικής και συμμετέχει ενεργά στην ανάπτυξη της στρατηγικής για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας.

Η στρατηγική αποτελεί ένα σημείο καμπής για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας. Τι ελπίζετε να αλλάξει περισσότερο σε 10 χρόνια από σήμερα;

- Ότι οι σημερινές ανισότητες στην οικονομική επίδοση και τις προοπτικές των οχτώ παράκτιων κρατών θα δώσουν τη θέση τους σε μια αποτελεσματική ευρωπαϊκή ενιαία αγορά.
- Ότι η οικολογική υγεία της Βαλτικής Θάλασσας θα αποκατασταθεί.
- Ότι η φυσική αρμονία – οικονομική, περιβαλλοντική, κοινωνική, πολιτική και πολιτιστική - που υπήρχε επί αιώνες πριν από τον Χίτλερ/Στάλιν, το Σύμφωνο Μολότωφ/Ρίμπεντροπ, θα αποκατασταθεί.

Τα θέματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν στην περιοχή και την ίδια τη θάλασσα είναι σύνθετα. Ποια εξ αυτών προβλέπετε ότι θα είναι τα πιο δυσεπίλυτα;

- Να υπερκεραστεί και να αντισταθμιστεί επιτυχώς ο επί μισό αιώνα εκτοπισμός της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας λόγω της διαίρεσης της Ευρώπης κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου.

• Να διασφαλιστεί ότι η στρατηγική υλοποιείται σωστά και όχι απλά ως μια σειρά έργων που δεν συνδέονται μεταξύ τους. Μια στρατηγική δημιουργεί δυναμική μόνο εφόσον η μια δράση οδηγεί σε μια άλλη και το κοινό, η υπόλοιπη Ευρώπη και όλοι όσοι ζουν εκτός ΕΕ κατανοούν τη σημασία της διαδικασίας.

• Να διασφαλιστεί ότι η «διακυβέρνηση» της στρατηγικής θα χαίρει πολιτικής καθοδήγησης από τους αρχηγούς κυβέρνησης των οχτώ παράκτιων κρατών και ότι το Συμβούλιο, η Επιτροπή, το Κοινοβούλιο και οι άμεσα εμπλεκόμενες τοπικές και περιφερειακές αρχές συνεργάζονται αποτελεσματικά και διασφαλίζουν τη διαφάνεια και τη δημόσια συμμετοχή.

Ποια κατά τη γνώμη σας είναι τα μεγαλύτερα εμπόδια στην επιτυχή εφαρμογή της στρατηγικής;

Αν και η στρατηγική πρέπει να λογίζεται ως σύνολο – κάθε στοιχείο της αλληλεπιδρά με τα υπόλοιπα – ο πολιτισμός και η παιδεία είναι κατά πάσα πιθανότητα οι πιο δύσκολοι τομείς.

Η στρατηγική του Κοινοβουλίου για την ΕΕ-Βαλτική έχει προσδιορίσει συγκεκριμένους τομείς δράσης: ανταλλαγές φοιτητών/καθηγητών – κατανόηση της κοινής κληρονομιάς ΕΕ – Βαλτικής, κοινά ερευνητικά προγράμματα μεταξύ πανεπιστημίων και βιομηχανίας και τουριστικό δυναμικό.

Η πιο φιλόδοξη πρόταση αφορά τη δημιουργία ενός διεθνούς πανεπιστημίου της Βαλτικής «Iny League» ισότιμου με αμερικάνικα και φημισμένα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.

Όσον αφορά τον πολιτισμό, η σημασία του τραγουδιού, της μουσικής, της ιστορίας, της λογοτεχνίας, των μύθων και των τεχνών εν γένει είναι επίσης σημαντική και πρέπει να προωθηθεί σε όλο τον κόσμο.

«**Αν και η στρατηγική πρέπει να θεωρηθεί ως ένα σύνολο, αφού κάθε συστατικό της αλληλεπιδρά με τα υπόλοιπα, ο πολιτισμός και η εκπαίδευση είναι πιθανώς οι πιο σύνθετοι τομείς.**»

Δρ. CECILIA MALMSTRÖM

Υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Σουηδίας

Η στρατηγική αποτελεί ένα σημείο καμπής για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας. Τι ελπίζετε περισσότερο ότι θα αλλάξει σε 10 χρόνια από σήμερα;

Σήμερα, οχτώ από τα κράτη της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη θετική ανάπτυξη της περιοχής από τις αρχές του '90. Ωστόσο, υπάρχουν ακόμα σημαντικές προκλήσεις που απαιτούν κοινή αντιμετώπιση και επίλυση.

Σε 10 χρόνια από σήμερα, ελπίζω ότι η στρατηγική θα έχει συμβάλει στην προώθηση της ολοκλήρωσης και της ανταγωνιστικότητας καθώς και την υγεία της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας.

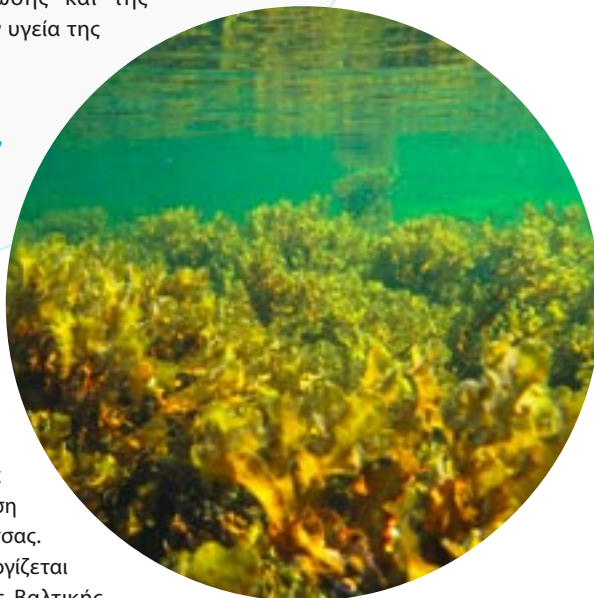
Τα θέματα που χρήζουν επίλυσης στην περιοχή και τη θάλασσα είναι σύνθετα. Ποια κατά τη γνώμη σας θα είναι τα πιο δυσεπίλυτα;

Πρέπει να μεριμνήσουμε ώστε τα ληφθέντα μέτρα που προωθούν την ανάπτυξη της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας να μην αντιβαίνουν με τις δράσεις που προσβλέπουν στη βελτίωση της κατάστασης της Βαλτικής Θάλασσας. Η οικονομική κρίση δεν πρέπει να λογίζεται ως απειλή για την κατάσταση της Βαλτικής Θάλασσας, αλλά ως ευκαιρία μετατροπής της σε μια βιώσιμη και οικονομικά αποδοτική περιοχή.

Εξίσου σημαντικό είναι οι χώρες της Βαλτικής Θάλασσας να αναλαμβάνουν την ευθύνη όταν πρόκειται για υλοποίηση συγκεκριμένων μέτρων. Επιπλέον, η στρατηγική δεν πρέπει να αντικαθιστά ή να επικαλύπτει, αλλά να συμπληρώνει την υφιστάμενη συνεργασία. Μια άλλη πρόκληση έγκειται στην αγκυροβόληση της στρατηγικής σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Πώς η σουηδική προεδρία θα προωθήσει τη στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας;

Η στρατηγική για την Βαλτική Θάλασσα θα παρουσιαστεί στη συνεδρίαση του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων τον Ιούλιο και θα υιοθετηθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη σύνοδο κορυφής του Οκτωβρίου, έτσι ώστε να είναι έτοιμη προς εφαρμογή αμέσως μετά. Επί δυο μέρες, και πιο συγκεκριμένα στις 17-18 Σεπτεμβρίου, ο Σουηδός πρόεδρος θα συγκαλέσει μια υπουργική διάσκεψη στη Στοκχόλμη με θέμα τη συνεργασία της μακροπεριφέρειας.

« Μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις είναι το γεφύρωμα των υφιστάμενων χασμάτων στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας. »

JAN KOZŁOWSKI

Πτέρραρχος της περιοχής Pomorskie Voivodeship στην Πολωνία

Η στρατηγική αποτελεί ένα σημείο καμπής για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας. Τι ελπίζετε περισσότερο ότι θα αλλάξει σε 10 χρόνια από σήμερα;

Μια αποτελεσματική στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας είναι ένας πολύ φιλόδοξος στόχος αλλά για να πετύχουμε πρέπει να στοχεύουμε μακριά. Στόχος μας για τα επόμενα 10 χρόνια είναι μια πραγματικά ολοκληρωμένη στρατηγική για αυτή την μακροπεριφέρεια, που, μεταξύ άλλων, θα προωθή τις συνδέσεις μεταφορών εντός και εκτός της περιοχής, έως τη νότια Ευρώπη και την Ασία. Για το λόγο αυτό, δεν πρέπει να επικεντρωθούμε μόνο σε ορισμένα τμήματα της περιφέρειας.

Άλλος σημαντικός στόχος είναι η ασφάλεια της ενέργειας, που συνεπάγεται κατάλληλη παροχή και ποικιλομορφία διανομής. Χρειαζόμαστε επίσης μια ανταγωνιστική και καινοτόμο περιφέρεια, γεγονός που προϋποθέτει την εξέτασή της ως σύνολο. Χρειαζόμαστε καλά ισορροπημένες λύσεις που καλύπτουν όλη την περιφέρεια και όχι μόνο αποσπασματικές καινοτομίες.

Τέλος, η εφαρμογή του σχεδίου δράσης της στρατηγικής θα καταστήσει την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας πιο ελκυστικό μέρος για διαμονή, σπουδές και επενδύσεις.

Τα θέματα που χρήζουν επίλυσης στην περιοχή και τη θάλασσα είναι σύνθετα. Ποια κατά τη γνώμη σας θα είναι τα πιο δυσεπίλυτα;

Υπό τις σημερινές συνθήκες, μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις είναι το γεφύρωμα των υφιστάμενων χασμάτων εντός της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας. Προς τούτο, πρέπει να συνδυάσουμε τις συνεχείς επενδύσεις στους τομείς που υστερούν στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, και κυρίως στον τομέα των υποδομών, με την επίτευξη του φιλόδοξου στόχου να καταστήσουμε την περιοχή καινοτόμο και σημαντικό κέντρο γνώσης και εκπαίδευσης.

Ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα που προβλέπεται να προκύψει είναι η διασφάλιση ενός ικανοποιητικού επιπέδου εμπλοκής της Ρωσίας. Χωρίς αυτή, θα είναι δύσκολο να επιτευχθεί μια καλή, γειτονική σύμπραξη. Πιστεύω επίσης, ότι για να διασφαλιστεί η επιτυχία της περιοχής, απαιτείται συνεργασία σε όλους τους τομείς εντός της περιοχής. Αυτό, ωστόσο, δεν σημαίνει ότι πρέπει να αποκοπούμε από άλλα μέρη του κόσμου.

Η στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας και το σχέδιο δράσης της, όπως το αντιλαμβάνεστε, ανταποκρίνονται στις προσδοκίες σας; Μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου να γίνει η περιφέρεια ευημερούσα, ελκυστική, προσβάσιμη, περιβαλλοντικά καθαρή και ασφαλής;

Καταρχήν, πρόκειται για ένα εγχείρημα που δεν έχει προηγούμενο για κανέναν από μας και η κατάσταση είναι σύνθετη. Άλλωστε, είναι δύσκολο να επιτευχθεί μια ισορροπία μεταξύ του στόχου μεμονωμένων χωρών ή περιφερειών και των γενικών στόχων της Βαλτικής, στο σύνολό της.

Βλέποντας το κείμενο, δηλαδή το προσχέδιο που έχουμε έως τώρα, διαπιστώνουμε με απογοήτευση ότι δεν εμπεριέχει μια αιτιολογημένη, ολοκληρωμένη στρατηγική που καλύπτει όλη την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας. Απεναντίας, το κείμενο αναφέρεται σε μια σειρά πρωτοπόρων σχεδίων χωρίς σαφή κριτήρια επιλογής ή προφανή ρόλο.

Έκπληξη προκαλεί επίσης το γεγονός ότι στη στρατηγική που αφορά τη θαλάσσια περιοχή, δεν γίνεται καθόλου λόγος για τη θαλάσσια οικονομία (λιμάνια και ναυπηγία). Εξάλλου, διαπιστώνουμε με έκπληξη ότι μολονότι το κείμενο αναφέρεται στον τουρισμό, παραλείπει την αναφορά στους πλούσιους πολιτιστικούς πόρους, παρόλο που ο πολιτισμός είναι οι ρίζες μας και ένας σημαντικός παράγοντας καλής ανάπτυξης και συνθηκών διαβίωσης.

Τέλος, είναι δύσκολο να σκεφτούμε πώς μια στρατηγική μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία χωρίς τους απαιτούμενους πόρους. Εντούτοις, γνωρίζουμε ότι βρισκόμαστε μόνο στην αρχή μιας μακράς διαδικασίας και ότι θα έχουμε χρόνο στο μέλλον να βελτιώσουμε τις επιδόσεις μας, με βάση το καλό έργο που έχει επιτευχθεί μέχρι στιγμής. Στο πλαίσιο αυτό, οι ενέργειές μας πρέπει να διέπονται πάντα από τους κανόνες επικουρικότητας και διαφάνειας.

« Η οικονομική κρίση δεν πρέπει να λογίζεται ως απειλή για την κατάσταση της Βαλτικής Θάλασσας. »

Δρ. ANDREAS RÖPKE

Επικεφαλής Θαλάσσιας Προστασίας, Υπουργείο Γεωργίας, Περιβάλλοντος και Προστασίας Καταναλωτών, Mecklenburg-Vorpommern, Γερμανία

Η στρατηγική αποτελεί ένα σημείο καμπής για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας. Τι ελπίζετε περισσότερο ότι θα αλλάξει σε 10 χρόνια από σήμερα;

Ελπίζω πραγματικά ότι σε 10 χρόνια από σήμερα, οι αποφάσεις που θα λαμβάνονται και οι δράσεις που θα αναλαμβάνονται σε διάφορους τομείς, όπως η γεωργία, η διαχείριση των υδάτων, οι μεταφορές και η αλιεία θα βασίζονται στον ολοκληρωμένο σχεδιασμό και σε διοικητικές διαδικασίες. Αυτές πρέπει να κινηθούν προς έναν κοινό στόχο: να καταστήσουν την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας ένα πρότυπο βιώσιμα διαχειριζόμενης και περιβαλλοντικά υγιούς περιοχής στην ΕΕ και τον κόσμο.

Η στρατηγική μπορεί να αποτελέσει πράγματι ένα σημείο καμπής για την περιοχή. Ένα βήμα προς μια προσέγγιση βασισμένη στη διατομεακή πολιτική έχει ήδη ολοκληρωθεί. Αυτό θα συμβάλει στην εξάλειψη του παλαιού κλαδικού και εθνικού τρόπου σκέψης και δράσης που ευθύνεται για πολλά από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε σήμερα. Οι περιβαλλοντικές καταστροφές στην Βαλτική Θάλασσα μπορούν να θεωρηθούν ως απόρροια κοντόφθαλμης κακοδιαχείρισης της κοινής μας φυσικής κληρονομιάς. Υπήρχαν υπερβολικά πολλές πολιτικές με αντίκτυπο στην ίδια περιοχή, σε διαφορετικό εθνικό ή διεθνές επίπεδο, που εφαρμόζονταν αυτόνομα. Προφανώς, αυτό οδήγησε σε ένα σύστημα που δεν ήταν σε θέση να διαχειριστεί τους πόρους με το βέλτιστο τρόπο και δεν ανταποκρινόταν πλήρως στις ιδιαίτερες ανάγκες του λαού και του περιβάλλοντος της Βαλτικής Θάλασσας.

Τα περιβαλλοντικά προβλήματα της Βαλτικής Θάλασσας, όπως ο ευτροφισμός και η υπεραλίευση, αλλά και η μόλυνση και καταστροφή των ενδιαιτημάτων μπορούν πιθανώς να επιλυθούν μόνο με κοινή βιώσιμη ανάπτυξη βασισμένη σε μια προσέγγιση για οικοσυστήματα όπως αναφέρεται στο Σχέδιο Δράσης της Επιτροπής Ελσίνκι για την Βαλτική (HELCOM). Αυτό θα συμβάλει καθοριστικά στην εφαρμογή της στρατηγικής.

Τα θέματα που χρήζουν επίλυσης στην περιοχή και τη θάλασσα είναι σύνθετα. Ποια κατά τη γνώμη σας θα είναι τα πιο δυσεπίλυτα;

Κατά την άποψή μου, ο ευτροφισμός στη Βαλτική Θάλασσα και όλες οι αρνητικές του συνέπειες της υπερβολικής αύξησης των φυκιών και των κυανοβακτηριδίων, της εξάντλησης του οξυγόνου και των νεκρών ζωνών θα αποτελέσει το σπουδαιότερο και πιο δυσεπίλυτο πρόβλημα για τις επόμενες δεκαετίες. Ο ευτροφισμός οφείλεται σε μια

υπερφόρτωση των θρεπτικών συστατικών των φυτών που προέρχεται κυρίως από χερσαίες πηγές. Η Βαλτική Θάλασσα είναι ιδιαίτερα ευάλωτη στον ευτροφισμό λόγω του σχετικά χαμηλού ποσοστού ανταλλάξιμου ύδατος. Κατά συνέπεια, εάν η εισροή είναι μεγαλύτερη από την εκροή θα αυξηθεί η συγκέντρωση κάποιων ουσιών. Το φωσφορικό και το νιτρικό άλας είναι τα κυριότερα θρεπτικά συστατικά. Η εισροή του νιτρικού άλατος δεν μπορεί να περιοριστεί εύκολα καθώς προέρχεται κυρίως από διασκορπισμένες αγροτικές πηγές στη λεκάνη απορροής. Η εφαρμογή των προτύπων υψηλότερης ποιότητας ύδατος, που προκύπτουν από την οδηγία-πλαίσιο της ΕΕ στον τομέα των υδάτων, στη γεωργική πρακτική και την Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) της ΕΕ θα αποτελέσει μεγάλη πρόκληση. Οι διαχειριστές υδάτων και γεωργίας καθώς και οι αγρότες πρέπει να συζητήσουν προκειμένου να βρουν πρακτικές λύσεις. Η στρατηγική μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση για μια τέτοια διατομεακή προσέγγιση.

Κάθε έργο πρέπει να καταλήγει σε μια κατάσταση που θα ευνοεί τόσο τους ανθρώπους όσο και το περιβάλλον της Βαλτικής Θάλασσας.

Ποια κατά την γνώμη σας είναι τα μεγαλύτερα εμπόδια σε μια επιτυχή εφαρμογή της στρατηγικής;

Σε αντίθεση με οδηγίες της ΕΕ, η στρατηγική δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα. Κάποιοι θα προσπαθήσουν ίσως να χρησιμοποιήσουν τη στρατηγική και το σχέδιο δράσης ως ένα μέσο «μετάγγισης» χρημάτων στην περιοχή με σκοπό τη χρηματοδότηση όλων των διαφορετικών ειδών συνηθισμένων επιχειρηματικών έργων. Κατ'εμέ, κάτι τέτοιο δεν συνάδει με το πνεύμα της στρατηγικής. Απαιτείται ισχυρή διοικητική εμπλοκή της Επιτροπής που θα επιβλέπει την ολοκλήρωση και τη διασταυρούμενη συμμόρφωση του τομέα. Κάθε έργο πρέπει να καταλήγει σε μια κατάσταση που θα ευνοεί τόσο όλους τους ανθρώπους όσο και το περιβάλλον της Βαλτικής Θάλασσας.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΙΣ ΜΜΕ

ΕΠΙΦΕΡΕΙ ΝΕΑ ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΒΑΛΤΙΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Εισαγωγή

Πολλές διαφορετικές χώρες συνεργάζονται με τους υπεύθυνους χάραξης περιφερειακής πολιτικής στην Επιτροπή με σκοπό να βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσης και απασχόλησης στην Βαλτική Θάλασσα. Οχτώ εξ αυτών είναι κράτη μέλη της ΕΕ και, επομένως, μπορούν να χρησιμοποιήσουν την ευρωπαϊκή περιφερειακή χρηματοδότηση ως ένα δυνατό εργαλείο για τις νέες επιχειρήσεις και τα επιστημονικά έργα που εκτείνονται εκτός εθνικών συνόρων. Ο κοινός στόχος όλων των έργων είναι να φέρουν πιο κοντά τις χώρες της Βαλτικής καθιστώντας την περιοχή πιο ελκυστική για επενδύσεις, εργασία και διαμονή.

Από τον Ιανουάριο 2009 έως τον Απρίλιο 2012, το έργο JOSEFIN θα λάβει:

- Πάνω από 3,5 εκατ. ευρώ ενισχύσεις από το πρόγραμμα διαμεθοριακής συνεργασίας της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας του ΕΤΠΑ
- Περίπου 0,6 εκατ. ευρώ από τις συμμετέχουσες χώρες

Σύνολο: πάνω από 4 εκατ. ευρώ

Πρώθηση κοινών πόρων

Η περιοχή της Βαλτικής βρίθκει φυσικών πόρων που αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για τη μελλοντική ανάπτυξη. Τόσο οι θαλάσσιοι όσο και οι χερσαίοι πόροι αποτελούν σημαντικούς οικονομικούς παράγοντες και, μέσω μιας προσεκτικής διαχείρισης, μπορούν να δημιουργήσουν ένα άκρως ελκυστικό περιβάλλον για τους κατοίκους και τους επισκέπτες. Μια σειρά επιχειρήσεων και επιστημονικών έργων κινούνται γύρω από τον άξονα της διατήρησης και της βελτίωσης του περιβάλλοντος.

Ηχηρές προοπτικές για πόλεις και περιφέρειες

Πολλά από τα χρηματοδοτούμενα έργα θα βελτιώσουν την πολεοδομία και θα φροντίσουν έτσι ώστε ο νέος τρόπος ανάπτυξης να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των λαών και να βελτιώνει την ποιότητα ζωής όσων ζουν και εργάζονται σε δομημένες περιοχές.

Πρώθηση της καινοτομίας

Οι εταιρείες που έχουν ήδη αποδείξει τις καινοτομικές τους ικανότητες μπορούν να βελτιώσουν τις επιχειρηματικές τους προοπτικές μέσω πρωτοβουλιών όπως η JOSEFIN, που θα τις καταστήσουν πιο μεγάλους και αξιόπιστους εργοδότες που μπορούν να αντέξουν στο χρόνο.

Νέοι τρόποι επίτευξης μακροχρόνιων οφελών

Η πρωτοβουλία JOSEFIN – εφαλτήριο για τις μικρές επιχειρήσεις

JOSEFIN – χρήση καινοτόμων τρόπων αξιολόγησης κινδύνων που θα εξυπηρετήσουν τόσο τους επενδυτές όσο και τις ΜΜΕ. Πέρα από την ανάπτυξη των τεχνικών αξιολόγησης κινδύνων, ένα νέο διεθνικό ταμείο παρέχει τις εγγυήσεις που χρειάζονται οι επενδυτές για να προβούν στην παροχή στήριξης και προσδίδει πιο διεθνή χαρακτήρα στις τοπικές επιχειρήσεις. Η σύμπραξη JOSEFIN επιθυμεί να λάβει αιτήσεις από τις ΜΜΕ για να τις βοηθήσει να προάγουν καινοτόμα έργα και να αναπτύξουν νέες δραστηριότητες στο εξωτερικό.

«Μια εταιρεία πληροφορικής στο Βερολίνο, η Condat AG, κατέδειξε πόσο χρήσιμη μπορεί να αποδειχθεί η πρωτοβουλία JOSEFIN» εξήγησε ο Torsten Mehlhorn, Διαχειριστής Έργου από την τράπεζα Investitionsbank του Βερολίνου. «Εργαστήκαμε με αυτή την εταιρεία για να διασφαλίσουμε την απαιτούμενη χρηματοδότηση και τεχνική υποστήριξη που συνέβαλε στην εύρεση αγορών στην Κίνα για τα συστήματα πληροφορικής. Καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας, προσδιορίσαμε πολλούς τύπους πρακτικής επιχειρηματικής υποστήριξης που έχουμε ενσωματώσει έκτοτε στην JOSEFIN».

Εξατομικευμένες υπηρεσίες σε επιχειρήσεις

Η πρωτοβουλία JOSEFIN παρέχει καθοδήγηση στις ΜΜΕ που σχεδιάζουν τη διεθνή τους συνεργασία και αίτηση για χρηματοδότηση. Όταν επιτευχθεί αυτό, η JOSEFIN εγγυάται την ευχερέστερη διάθεση της χρηματοδότησης μέσω του διεθνικού της ταμείου εγγυήσεων και την υποστήριξη ενός ευρωπαϊκού ενδιάμεσου δανείου. Αυτό το αποτελεσματικό πρότυπο κατανομής κινδύνων μειώνει σημαντικά τους κινδύνους για τις επιχειρήσεις και τις τράπεζες. Καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας, οι εμπειρογνώμονες προσφέρουν τις γνώσεις τους σχετικά με το πώς μπορούν να πετύχουν οι επιχειρήσεις στην εκάστοτε περιοχή και να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους μέσω της συμμετοχής τους σε διεθνή έργα.

Οικονομική δύναμη για τις ΜΜΕ

Η πρωτοβουλία JOSEFIN προασπίζει τις ανάγκες των ΜΜΕ καθώς έχουν αποδείξει πολλάκις ότι είναι ευέλικτες και καινοτόμες στον τρόπο που αξιοποιούν τις επιχειρηματικές ευκαιρίες. Με επιπλέον στήριξη, μπορούν να υπερβούν τα όρια της τοπικής τους αγοράς και να χρησιμοποιήσουν τις ιδέες τους σε διεθνείς επιτυχημένες επιχειρηματικές συνεργασίες που θα ωφελήσουν την ευρύτερη περιοχή.

Κάνοντας την περιοχή πιο προσβάσιμη

Ορισμένα εγχειρήματα έχουν ως κύριο στόχο να καταστήσουν πιο προσβάσιμη την περιοχή για τους επιχειρηματίες εκτός της Βαλτικής, ενθαρρύνοντάς τους να ταξιδέψουν και να εκτείνουν τις δραστηριότητές τους σε μια ευρύτερη περιοχή. Αυτό το άνοιγμα της περιοχής έχει άμεσα επιχειρηματικά οφέλη καθώς και πιο μακροχρόνια οφέλη μέσω της κοινωνικής ολοκλήρωσης.

COHIBA – ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΡΟΠΩΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΡΟΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΒΑΛΤΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Στο εργαστήριο, τα φωταυγή βακτήρια θολώνουν γρήγορα και λειτουργούν έτσι ως ένα μέτρο φυσικού φωτός που μετράει το υψηλό επίπεδο τοξικότητας στο νερό που τα περιβάλλει – μια απλή και σαφής ένδειξη ότι ο προσδιορισμός του τύπου και της ποσότητας των χημικών συστατικών που απελευθερώνονται, είναι σημαντικός για την υγιή κατάσταση της Βαλτικής Θάλασσας, καθώς και τα είδη και τους ανθρώπους οι οποίοι κατοικούν σε αυτή.

Ο στόχος του COHIBA είναι αυτός ακριβώς. Το Πανόραμα ταξιδεύει στο Ελσίνκι και συζητάει με τους ιδρυτές του έργου, τους επιστήμονες και τους διαχειριστές προκειμένου να ανακαλύψει τι κάνει το COHIBA για να ελέγξει τις επικίνδυνες ουσίες στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας.

Από τον Ιανουάριο 2009 έως τον Ιανουάριο 2021, το COHIBA – έλεγχος επικίνδυνων ουσιών στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας – θα λάβει: 3,8 εκατ. ευρώ από κεφάλαια για έργα στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας 1,1 εκατ. ευρώ από τις συμμετέχουσες χώρες **Σύνολο: 4,9 εκατ. ευρώ**

Έχετε αδιάβροχο; Τότε έχετε σχεδόν σίγουρα έπιπλα επιβραδυντικά ανάφλεξης. Οι χημικές ουσίες δεν είναι απλώς χρήσιμες αλλά σώζουν ζωές σε κάθε περίπτωση, παίζουν ένα σύνθετο ρόλο στις ζωές μας. Ρίξτε μια ματιά στο σπίτι σας και θα δείτε γύρω σας επιχρίσματα, απορρυπαντικά, φάρμακα – αποσμητικά ή λιπάσματα που φέρνουν το ψωμί στο τραπέζι σας σήμερα. Όλα αυτά αποτελούνται από σύνθετες ενώσεις χημικών ουσιών. Πολλά από αυτά καταλήγουν σε λύματα, άλλα γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας ενώ άλλα όχι.

Το COHIBA εξετάζει 11 ουσίες που έχουν αναγνωριστεί ως ουσίες υψηλής προτεραιότητας για παρακολούθηση στην Βαλτική Θάλασσα. Μετά την μέτρηση των ουσιών που εκπέμπονται από τις μονάδες επεξεργασίας ύδατος και την υγρή διήθηση των χωματερών, διενεργούνται πειράματα για να εντοπιστούν οι επιπτώσεις τους στο ευαίσθητο οικοσύστημα της Βαλτικής. Οι ουσίες κυμαίνονται από τις πιο πρόσφατα χρησιμοποιούμενες ενώσεις έως αυτές που οι διαχειριστές έργων αποκαλούν ειρωνικά «παλιόφιλους» και δεν

είναι άλλες από τον υδράργυρο και το κάδμιο, ενώ αυτή η ζωτικής σημασίας παρακολούθηση είναι εφικτή μόνο με την ευρωπαϊκή περιφερειακή χρηματοδότηση.

COHIBA – η γνώση είναι η δύναμη που κρύβεται πίσω από την αλλαγή

Σκοπός της επιτήρησης δεν είναι μόνο η απεικόνιση της σημερινής κατάστασης αλλά και η δημιουργία μιας βάσης για νέες πολιτικές στις χώρες που συνορεύουν με τη θάλασσα. Ελπίζουμε ότι τα δεδομένα που θα συλλεχθούν, θα χρησιμεύσουν ως βάση για μεταρρυθμίσεις στη χρήση χημικών στην βιομηχανία, την επεξεργασία λυμάτων και τις αλλαγές στις αγροτικές πρακτικές. Οι πληροφορίες θα χρησιμοποιηθούν για την κατάρτιση εθνικών προγραμμάτων και μητρώων προκειμένου να ενημερώνονται οι χρήστες των εν λόγω χημικών σχετικά με τον περιβαλλοντικό τους αντίκτυπο και τους τρόπους περιορισμού του.

Ο σχεδιαστής του έργου, Κατζ Φόρσιους δήλωσε: «Ούτε οι αρχές ούτε οι άνθρωποι γνωρίζουν για τους χημικούς ελέγχους, απαιτείται διάχυση πληροφοριών».

Έχουν αναπτυχθεί κάποια μοντέλα απορροής των θρεπτικών ουσιών, αλλά απαιτούνται πιο λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις επικίνδυνες ουσίες. «Πρέπει να μάθουμε περισσότερα για το τι έρχεται και από πού και τι αντίκτυπο έχει», εξήγησε ο Φόρσιους.

Ως τμήμα του σχεδίου δράσης για την Βαλτική Θάλασσα του HELCOM που προσβλέπει στην μείωση της μόλυνσης και την αποκατάσταση της πρότερης οικολογικής κατάστασης έως το 2021, το COHIBA προτίθεται να προσδιορίσει το μέγεθος του προβλήματος και να αναπτύξει αποδοτικές οικονομικά λύσεις.

Επικίνδυνες ουσίες – Από πού έρχονται; Πού καταλήγουν; Πώς επιδρούν;

Περίπου 200 άτομα συμμετέχουν στο έργο, μεταξύ των οποίων και ορισμένοι επιστήμονες που είναι υπεύθυνοι για τη δοκιμή και την ανάλυση 240 δειγμάτων που συλλέγονται σε ετήσια βάση για να εξεταστούν στα εργαστήρια του COHIBA σε όλη την περιοχή.

COHIBA – τμήμα ενός συνόλου

Το COHIBA, που ξεκίνησε στις αρχές του 2009 είναι μόνο ένα μέτρο που θα συμβάλει στην αντιμετώπιση της κατάστασης που επικρατεί στη Βαλτική Θάλασσα και τη γύρω περιοχή.

Η ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική της ΕΕ, που δίνει έμφαση σε πολιτικές που λαμβάνουν υπόψη τη συνολική εικόνα σε αντίθεση με μια τομεακή προσέγγιση, τέθηκε σε ισχύ το 2008.

Αυτή η πολιτική θα συμπληρωθεί από τη στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας του 2009 υπό την καθοδήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που καθορίζει με σαφήνεια πώς συνδέονται μεταξύ τους οι περιοχές προτεραιότητας.

Τέλος, το REACH, οι απαιτήσεις που διέπουν την καταγραφή των χημικών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τέθηκε σε ισχύ το 2007. Αυτό θα συμβάλει καθοριστικά στη μείωση των επικίνδυνων χημικών που καταλήγουν στο περιβάλλον.

Ένας χημικός αναλύει μια ή περισσότερες ενώσεις σε όλα τα δείγματα. Η διοικητική μέριμνα (logistics) είναι σύνθετη και τα χρονικά περιθώρια στενά καθώς τα δείγματα πρέπει να μεταφερθούν στο εργαστήριο εντός 24 ωρών από την λήψη τους προκειμένου να σταθεροποιηθούν. Εάν καθυστερήσει η επεξεργασία τους, θα αρχίσουν να αποσυντίθενται.

Ένα άλλο πρόβλημα που προκύπτει είναι πού θα γίνουν οι δοκιμές. Το έργο εξετάζει νερό από τις μεγαλύτερες μονάδες επεξεργασίας λυμάτων που προτείνει η συμμετέχουσα χώρα. Εντούτοις, δεν είναι εύκολο να γνωρίζουμε εάν η προτεινόμενη είναι η κατάλληλη πηγή για τον έλεγχο κάθε χημικής ένωσης. Πολύ πιθανώς, μια χημική ουσία ύψιστης προτεραιότητας να χρησιμοποιείται σε μια άλλη τοποθεσία ή να γίνεται αντικείμενο επεξεργασίας σε άλλη μονάδα επεξεργασίας λυμάτων. Μια βιολόγος του έργου, η Tarja Nakari εξηγεί: «οι βιοέλεγχοι είναι απαραίτητοι. Μπορεί ένα χημικό να υπάρχει στο περιβάλλον και να μην εμφανίζεται στην χημική ανάλυση των δειγμάτων νερού. Ομοίως, κάτι που εμφανίζεται στα δείγματα νερού μπορεί να μην εμφανίζεται στο περιβάλλον. Για το λόγο αυτό, οι βιοέλεγχοι καθιστούν δυνατή τη διασταύρωση των δεδομένων».

Οι βιολόγοι του COHIBA εξετάζουν μια σειρά δεικτών: την τοξικότητα στο συκώτι του ψαριού, την αντίδραση των φωταυγών βακτηρίων και το επίπεδο γονιμότητας διαφόρων ειδών – οι ενδοκρινικοί διαταράκτες, που μπορεί να περιέχουν χημικά που επηρεάζουν τη γονιμότητα, όπως οι διοξίνες, αποτελούν ιδιαίτερο πρόβλημα, καθώς τα επίπεδα τους στη ρέγκα της Βαλτικής Θάλασσας υπερβαίνουν τα όρια ασφαλείας της ΕΕ. Οι ουσίες προς ανάλυση αφορούν:

Ο γενικός στόχος είναι η όσο το δυνατόν πιο πλήρης απεικόνιση των πηγών και της εισροής των ουσιών που προκαλούν ανησυχία και συνδέονται με τις επιπτώσεις στο περιβάλλον της Βαλτικής Θάλασσας. Η επίτευξή του προϋποθέτει:

- την αξιολόγηση των τρόπων αποδέσμευσης των ουσιών και των δρόμων που τους οδηγούν στο θαλάσσιο περιβάλλον της Βαλτικής Θάλασσας,
- τον προσδιορισμό των πιο σημαντικών πηγών μέσω της αξιολόγησης των διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με τους τρόπους χρήσης και απελευθέρωσης,
- την κατανόηση της σχέσης μεταξύ της αποδέσμευσης των ουσιών και των επιπτώσεων για το θαλάσσιο περιβάλλον.

Αυτή η πολιτική θα συμπληρωθεί από τη στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας του 2009 υπό την καθοδήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που καθορίζει με σαφήνεια πώς συνδέονται μεταξύ τους οι περιοχές προτεραιότητας.

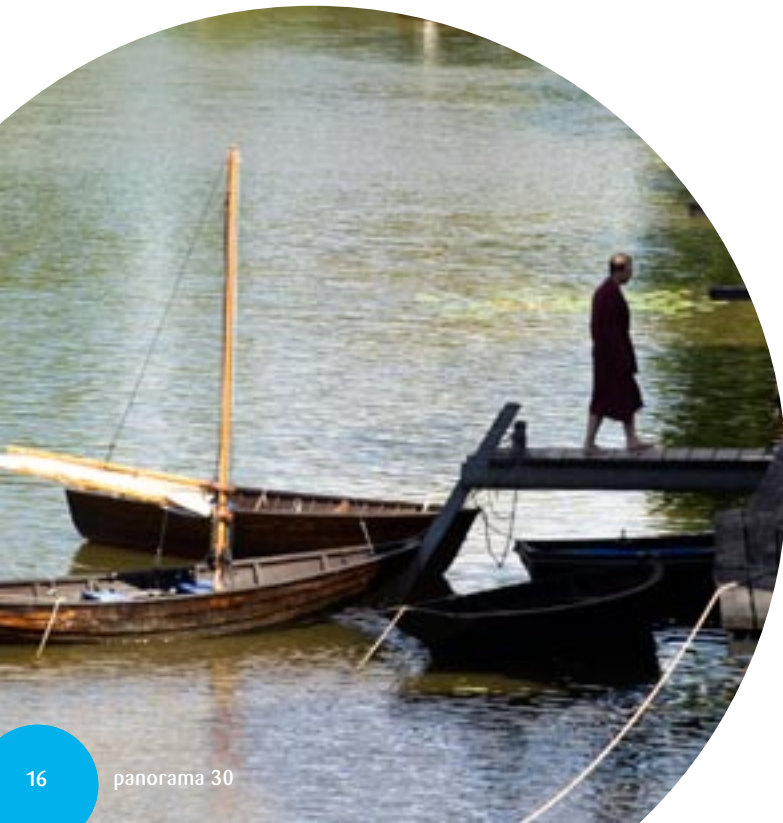
Τέλος, το REACH, οι απαιτήσεις που διέπουν την καταγραφή των χημικών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τέθηκε σε ισχύ το 2007. Αυτό θα συμβάλει καθοριστικά στη μείωση των επικίνδυνων χημικών που καταλήγουν στο περιβάλλον.

Η μόλυνση δεν έχει σύνορα

Για την επιτυχία του COHIBA, απαιτείται η συνεργασία μεταξύ πολλών χωρών αφού η μόλυνση της Βαλτικής Θάλασσας δεν είναι πρόβλημα που επιλύεται από μεμονωμένα κράτη. Υπάρχει όμως η πολιτική βούληση ή η επίγνωση της επιτακτικής αυτής ανάγκης; Ο Φόρσιους πιστεύει ότι ναι, αλλά υπάρχει μεγάλη έλλειψη πόρων: «Η εγκατάσταση συστημάτων όπως οι μετρητές κοστίζει ακριβά και μερικές χώρες γύρω από τη Βαλτική Θάλασσα έχουν μικρούς προϋπολογισμούς και έλλειψη πόρων. Δεν είναι εύκολο για αυτές». Άλλες χώρες της περιοχής μπορούν να αξιολογήσουν ευκολότερα τις πηγές και τη χρήση των επικίνδυνων ουσιών και να ελέγξουν τη χρήση τους.

Από τις συναντήσεις του με τους εθνικούς εμπειρογνώμονες και τις παρουσιάσεις στα συνέδρια, ο Φόρσιους συμπεραίνει ότι οι μικρότερες χώρες της Βαλτικής Θάλασσας επιθυμούν διακαώς να βρουν ενισχύσεις. Ωστόσο, όπως εξηγεί ο ίδιος, έχουν αναλάβει πολλά καθήκοντα και η σημερινή οικονομική κατάσταση εξαντλεί τους πενιχρούς τους πόρους. «Έχουν ολοένα και λιγότερα χρήματα, ενώ συγχρόνως καλούνται να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους», δηλώνει χαρακτηριστικά.

Ακόμα και αν όλες οι χώρες της Βαλτικής Θάλασσας βάλουν τα δυνατά τους για να μειώσουν τα επίπεδα εκπομπών, απαιτείται δράση σε μια ευρύτερη γεωγραφική περιοχή. «Δεν αρκεί να είμαστε τέλειοι στις χώρες της Βαλτικής, πρέπει να έχουμε και απαιτήσεις και στην περιοχή εκτός της θάλασσας». Το 40% των αερομεταφερόμενων ρύπων που μολύνουν τη θάλασσα μεταφέρονται και από χώρες εκτός της περιοχής της Βαλτικής όπως το ΗΒ.

HELCOM – η σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας

Το 1974, πολλές χώρες που συνορεύουν με τη Βαλτική, υπέγραψαν τη Σύμβαση του Ελσίνκι που επικαιροποιήθηκε το 1992 όταν μια νέα σύμβαση αντικατέστησε την προηγούμενη λόγω των μεταβαλλόμενων περιβαλλοντικών αρχών και των εξελίξεων στο γεωπολιτικό περιβάλλον.

Η οργάνωση συντονίζει την περιφερειακή παρακολούθηση και παράγει επιστημονικές εκτιμήσεις σχετικά με την κατάσταση των συστατικών που διέπουν την υγιή κατάσταση της θάλασσας όπως αποφασίστηκε από όλες τις εμπλεκόμενες χώρες. Ως υπεύθυνος για τη χάραξη περιβαλλοντικής πολιτικής, η HELCOM (Επιτροπή του Ελσίνκι) αναπτύσσει κοινούς στόχους και δράσεις.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της σύμβασης, η Επιτροπή του Ελσίνκι (HELCOM) απαρτίζεται από την Γερμανία, τη Δανία, την Εσθονία, την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, τη Λετονία, τη Λιθουανία, την Πολωνία, τη Ρωσία, τη Σουηδία και τη Φινλανδία.

Τα μέχρι τώρα επιτεύγματα

Η HELCOM, πιστή στην αποστολή της, έχει εναρμονίσει προγράμματα παρακολούθησης στην περιοχή, δίνοντας τη δυνατότητα στις χώρες που υπέγραψαν τη σύμβαση να γνωρίζουν τι γίνεται σε όλη την θαλάσσια περιοχή.

Βάσει των δεδομένων, λήφθηκαν μέτρα με σκοπό τη μείωση της εισροής των θρεπτικών ουσιών και των επικίνδυνων ουσιών καθώς και ορισμένων αρνητικών επιπτώσεων που συνδέονται με τη ναυτιλία. Η HELCOM αποτελεί επίσης ένα φόρουμ για τη συνεργασία εμπειρογνομόνων σε τομείς όπως ο προγραμματισμός και η ταχεία ανταπόκριση σε καταστροφές.

Η σύσταση του δικτύου των προστατευόμενων περιοχών της Βαλτικής Θάλασσας συνέβαλε σημαντικά στη βελτίωση της διαβίωσης ειδών όπως ο θαλασσαετός, ο κορμοράνος, ο άγριος σολομός της Βαλτικής Θάλασσας και οι φώκιες που απαντώνται στα βορειότερα τμήματα της θάλασσας.

Το έργο ανίχνευσης της HELCOM που αφορά τη συχνότητα κατάληξη επικίνδυνων ουσιών στη θάλασσα ξεκίνησε το 2008. Το έργο χρηματοδοτείται από το Σκανδιναβικό Συμβούλιο Υπουργών και αναλύει δείγματα ψαριών και θαλασσινού νερού, συμπληρώνοντας το έργο του COHIBA που αναλύει τις χημικές ουσίες κατά τη διήθησή τους στο περιβάλλον ως πηγή λυμάτων.

Το σχέδιο δράσης της HELCOM, που έχει ήδη υιοθετηθεί από όλες τις χώρες συμπληρώνει τη στρατηγική για την Βαλτική Θάλασσα με σκοπό την προώθηση των περιβαλλοντικών της στόχων.

Σε αυτή την ενότητα, το Πανόραμα απαντάει στις ανησυχίες και τις ερωτήσεις σας σχετικά με πρακτικές πτυχές του έργου και άλλες ερωτήσεις που απευθύνετε στη διεύθυνση: regio-panorama@ec.europa.eu

Η στρατηγική για τη Βαλτική Θάλασσα είναι απόρροια εκτενούς δημόσιας διαβούλευσης. Παρακάτω ακολουθούν ορισμένες από τις απόψεις σας:

«Εκτός από την παραδοσιακή υποδομή, ζωτικής σημασίας είναι και η ανάπτυξη υποδομής ΤΠΕ στην περιοχή. Απαιτούνται συντονισμένα μέτρα για την ανάπτυξη κοινών προτύπων, π.χ. ηλεκτρονική ταυτοποίηση. Θεωρούμε ότι η ανάπτυξη διασυνοριακών ηλεκτρονικών υπηρεσιών θα οδηγήσει στο άνοιγμα του τομέα υπηρεσιών για τον ανταγωνισμό μεταξύ των κρατών μελών και θα αναχθεί παράλληλα σε έναν καθοριστικό παράγοντα για την οικονομική και κοινωνική ολοκλήρωση της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας».

Ένωση των πόλεων της Εσθονίας

«Πρέπει να ενθαρρύνουμε τα τοπικά και περιφερειακά έργα για την καλύτερη αξιοποίηση των χρηματοδοτικών πόρων όπως τα ταμεία Jaspers, Jeremie και Jessica που θα καταστήσουν τη στρατηγική ένα μοντέλο ανάπτυξης μιας μακροπεριφέρειας. Αρχικά τουλάχιστον, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πρέπει να είναι ιδιαίτερα κεντρικός, μέχρις ότου τεθεί σε εφαρμογή η στρατηγική και διασφαλιστεί η χρηματοδότηση και η υλοποίηση της».

Η Ένωση των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Φινλανδίας

«Χαιρετίζουμε επίσης το γεγονός ότι η στρατηγική για τη Βαλτική Θάλασσα έχει τη μορφή στρατηγικής κατευθυνόμενης προς τη δράση με σαφώς καθορισμένες δράσεις, αναμενόμενα αποτελέσματα, προσδιορισμό των υπεύθυνων για την εφαρμογή φορέων και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής. Αυτό καταδεικνύει ότι πρόκειται για μια συγκεκριμένη διαδικασία προσανατολιζόμενη προς το αποτέλεσμα. Η Επιτροπή Öresund εκπροσωπεί το επίπεδο τοπικών και περιφερειακών αρχών με αρμοδιότητες που προσοδίδουν συγκεκριμένη ουσία στην πορεία εφαρμογής της στρατηγικής».

Επιτροπή Öresund, Danvía Committee, Denmark

«Το δίκτυο NSPA χαιρετίζει τη Στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας και θα ήθελε να τονίσει το ρόλο των βόρειων περιοχών στο ευρύτερο πλαίσιο της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας. Μολονότι θεωρούνται συχνά ως απόμακρες και αραιοκατοικημένες, οι περιοχές αυτές αποτελούν κύριες πηγές ορυκτών και φυσικών πόρων· πρόκειται για περιοχές με ιδιαίτερες ικανότητες στον τομέα της καινοτομίας και βάση γνώσεων και προωθούν την οικονομική ανάπτυξη στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας. Λειτουργούν ως σημαντικό σημείο διεπαφής μεταξύ της ΕΕ και της Ρωσίας και προσφέρουν προσωπικές εμπειρίες και λύσεις στις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας και η Ευρώπη εν γένει, π.χ. δημογραφικές προκλήσεις, κλιματική αλλαγή και παγκοσμιοποίηση».

Μια ισόρροπη ανάπτυξη της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας δεν μπορεί να περιοριστεί μόνο στην κύρια λεκάνη της Βαλτικής Θάλασσας. Ως εκ τούτου, το δίκτυο NSPA τονίζει τη σημασία ενσωμάτωσης των βορειότερων περιοχών της περιοχής στη στρατηγική και την ανάγκη προσδιορισμού της προστιθέμενης αξίας και των πολυάριθμων δυνατοτήτων που προσφέρουν οι βόρειες περιοχές της ΕΕ στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας και την Ευρώπη ως σύνολο. Μια ισόρροπη περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας χρειάζεται ένα δυνατό Βορρά».

Βόρειες περιοχές με ολιγάριθμο πληθυσμό

Αυτός ο όμιλος εκφράζει τη στενή συνεργασία μεταξύ των τεσσάρων βορειότερων περιφερειών της Σουηδίας (Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Västerbotten), των επτά βορειότερων και ανατολικότερων περιφερειών της Φινλανδίας (Λάπλαντ, Ούλου, κεντρική Ostrobothnia, Kainuu, βόρεια Καρελία, βόρειο Savo και νότιο Savo) και την βόρεια Νορβηγία (Finnmark, Troms και Nordland)

Η Βαλτική Θάλασσα 2020 πιστεύει ότι η στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας (εφεξής «η στρατηγική») προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία ενίσχυσης των πρωτοβουλιών του Σχεδίου δράσης για την Βαλτική Θάλασσα (BSAP), του HELCOM. Γι αυτό το λόγο, τονίζουμε ότι η ενσωμάτωση του Σχεδίου δράσης για την Βαλτική Θάλασσα στη στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας είναι ύψιστης σημασίας. Το κύριο επιχείρημά μας είναι ότι η στρατηγική είναι μια πρωτοβουλία της ΕΕ που μπορεί να ενισχύσει τους μηχανισμούς υλοποίησης και να βελτιώσει τη διακυβέρνηση. Η πρωτοβουλία και οι δράσεις θα χαιρούν πολιτικής υποστήριξης όταν θα υιοθετηθούν από το Συμβούλιο.

Η αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων μπορεί να συμβάλει στον περιορισμό των καταστροφών που οφείλονται στον ευτροφισμό, την υπερβολική αλιεία αλλά και σε επικίνδυνες ουσίες και χωροκατακτητικά είδη. Εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός ότι η στρατηγική προσδιορίζει με σαφήνεια τις δράσεις αλλά και τα ονόματα των υπεύθυνων αρχών και θεσμών που είναι επιφορτισμένες με το συντονισμό και τη διασφάλιση της εφαρμογής. Μόνο έτσι, θα μπορούσαμε να αγωνιστούμε για την επίτευξη ενός εκ των κύριων στόχων του Σχεδίου δράσης για την Βαλτική Θάλασσα δηλαδή «μια Βαλτική Θάλασσα χωρίς προβλήματα ευτροφισμού».

Βαλτική Θάλασσα 2020 – ένας οργανισμός που αποσκοπεί στην προώθηση συγκεκριμένων και ενεργών μέτρων που βελτιώνουν το περιβάλλον της Βαλτικής Θάλασσας

ΚΟΙΝΗ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΒΑΛΤΙΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Η στήριξη για την κατάρτιση της στρατηγικής προέρχεται από διάφορες πλευρές ενώ πολλοί οργανισμοί, όπως οι ΜΚΟ, που εκπροσωπούν ομάδες επιχειρήσεων, εργαζομένων και δημόσιων αρχών ενδιαφέρονται ενεργά για την περιοχή. Η στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας θεωρείται μια καινοτόμος προσέγγιση για μια περιοχή με προβλήματα αλλά και το δυναμικό να κατανοεί, αφενός, πώς πρέπει να αντιμετωπισθεί κάθε προτεραιότητα αναλόγως με την αλληλεπίδρασή της με τις άλλες, και, αφετέρου, ότι αυτό μπορεί να γίνει καλύτερα σε περιφερειακό επίπεδο.

Η Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιων Υποθέσεων και Αλιείας

δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη βιώσιμων θαλάσσιων δραστηριοτήτων εντός και εκτός των ευρωπαϊκών υδάτων. Η ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική, που τέθηκε σε ισχύ το 2007, ταιριάζει απόλυτα με τη στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας αφού αμφότερες αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα της περιοχής όταν προάγουν πολιτικές και τον αντίκτυπο ενός παράγοντα σε έναν άλλον.

Το γεγονός ότι τομείς όπως ο τουρισμός ή η υπεράκτια παραγωγή ενέργειας δεν μπορούν να εξετασθούν χωριστά είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τη Βαλτική Θάλασσα, μια περιοχή με έντονη θαλάσσια δραστηριότητα: μια διεθνής ναυτιλιακή διαδρομή με πολλά δρομολόγια, ένα εύθραυστο οικοσύστημα, η τοποθεσία ενεργειακών πόρων και η επίδραση των ρύπων είναι μόνο μερικά από τα άρρηκτα συνδεδεμένα στοιχεία.

Δεδομένου ότι πολλά από τα θέματα που υπογραμμίζονται στη στρατηγική για την περιοχή έχουν μια θαλάσσια διάσταση, η ναυτιλία και η αλιεία υποστηρίζουν αμέριστα μια στρατηγική ευρέος φάσματος και προτείνουν πέντε βασικούς τομείς που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής.

Θαλάσσιος έλεγχος

Το 15% των παγκόσμιων φορτίων μεταφέρονται στην Βαλτική ενώ το ποσοστό αυτό προβλέπεται να διπλασιαστεί έως το 2015. Τα φορτία περιέχουν επικίνδυνα υλικά όπως πετρέλαιο και για το λόγο αυτό, η ασφάλεια αποτελεί βασική προτεραιότητα. Εξάλλου, ο θαλάσσιος έλεγχος είναι σημαντικός και για την αλιεία, τους συνοριακούς και τελωνειακούς ελέγχους και την πρόληψη εγκλημάτων. Η Γενική Διεύθυνση πρόκειται να χρηματοδοτήσει ένα πιλοτικό έργο που παρέχει υποστήριξη στη διασυνοριακή

συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ συστημάτων θαλάσσιου ελέγχου. Επίσης, επιθυμεί τη διεξαγωγή μιας επίσημης αξιολόγησης της ασφάλειας στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας έτσι ώστε να αποκτήσει μια σαφή άποψη για το μέγεθος του προβλήματος.

Θαλάσσια χωροταξία

Τα αιτήματα είναι πολλά και η περιοχή μικρή: φαίνεται ότι όλοι έχουν αξιώσεις από τη θάλασσα. Για να διασφαλίσουμε την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προτεραιοτήτων, την προστασία των ειδών και των βιώσιμων οικολογικών διαδικασιών και υπηρεσιών και, παράλληλα, την ανάπτυξη της οικονομίας, πρέπει να γνωρίζουμε ποιες περιοχές χρήζουν προστασίας, ποιες θα χρησιμοποιηθούν για ανεμογεννήτριες, ποιες ως θαλάσσιες οδούς, κλπ. Αυτό προϋποθέτει μια σφαιρική προσέγγιση χωροταξίας, μια καταγραφή του τι πρέπει να γίνει και πού.

Καθαρή ναυτιλία

Μολονότι οι θαλάσσιες μεταφορές αποτελούν πάνω από το 90% του ευρωπαϊκού εμπορίου και θεωρούνται ένας καθαρός τρόπος μεταφοράς των προϊόντων από την άποψη των εκπομπών ανά τόνο φορτίου, μια ματιά στο συνολικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο των λυμάτων, των βιομηχανικών καθαριστικών ουσιών και των επιπτώσεων στην ποιότητα της ατμόσφαιρας καταδεικνύει ότι η βιομηχανία θαλάσσιων μεταφορών πρέπει να γίνει πιο καθαρή. Έτσι, το θέμα της καθαρής ναυτιλίας αναγνωρίζεται ως ένα γενικό πλαίσιο που περιλαμβάνει μια σειρά μέτρων όπως η χρήση ηλεκτρικής ενέργειας στην ξηρά σε όλα τα μεγάλα λιμάνια της Βαλτικής.

Βιώσιμη αλιεία

Αναμφισβήτητα τα αποθέματα ιχθύων εξακολουθούν να αποτελούν θέμα που προκαλεί ανησυχία παρόλο που κάποια ανακτούν. Συνεπώς, απαιτείται μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των κρατών γύρω από τη Βαλτική για να αντιμετωπιστούν οι αστοχίες της κοινής πολιτικής αλιείας με τη σημερινή της μορφή και να τεθούν οι κατευθύνσεις για την μεταρρύθμισή της.

Ομάδες θαλάσσιας βιομηχανίας

Οι ευρωπαϊκές θαλάσσιες βιομηχανίες έχουν καλές επιδόσεις και έχουν δυναμικό περαιτέρω ανάπτυξης. Μέσω της ομαδοποίησης και της δικτύωσης, οι ομάδες βιομηχανιών μπορούν να βελτιώσουν ακόμα περισσότερο τις επιδόσεις τους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στη Βαλτική όπου οι αγορές είναι μικρές και υπάρχει μείγμα διαφόρων δραστηριοτήτων. Η ενδυνάμωση αυτών των ομάδων θα ωφελήσει την οικονομία της περιοχής και θα επιφέρει θετικές, έμμεσες επιπτώσεις σε όλη την ΕΕ.

Η ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ)

εκπροσωπεί ομάδες ενδιαφέροντος όπως οι ΜΚΟ, οι οργανώσεις και ομάδες εργοδοτών που εκπροσωπούν εργαζόμενους δίνοντάς τους τη δυνατότητα να εκφράσουν την άποψή τους στα μεγαλύτερα ευρωπαϊκά όργανα. Ο κύριος τους στόχος για την περιοχή, γνωρίζοντας ότι το περιβάλλον αποτελεί βασική προτεραιότητα, είναι η μελλοντική ευημερία της Βαλτικής Θάλασσας.

Τα εμπόδια που κρατάνε πίσω την περιοχή πρέπει να εξαλειφθούν. Για παράδειγμα, οι εννέα χώρες γύρω από τη θάλασσα χρησιμοποιούν οχτώ διαφορετικά νομίσματα· επιπλέον, η γραφειοκρατία όπως οι απαιτήσεις για τη χορήγηση αδειών εμποδίζουν την ελεύθερη διακίνηση των εργαζομένων και την παροχή υπηρεσιών. Τέλος, τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα της περιοχής μπορούν να συνεργαστούν πιο στενά μεταξύ τους.

Η οδηγία για τις Υπηρεσίες που προσδοκεί να διασφαλίσει ίσους όρους για τις επιχειρήσεις οι οποίες έχουν επεκτείνει τις δραστηριότητές τους εκτός συνόρων πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή σε όλη την ΕΕ έως τα τέλη του 2009. Η ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή θεωρεί ότι η πλήρης εφαρμογή είναι καθοριστική για την ευημερία της περιοχής. Η ΟΚΕ χαιρετίζει τη στήριξη της στρατηγικής στον περιορισμό της γραφειοκρατίας και την έμφαση που δίνει στη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των ερευνητικών φορέων. Ωστόσο, η ΟΚΕ ανησυχεί ότι η στρατηγική δεν συνεπάγεται επιπλέον χρηματοδότηση. Τα περιφερειακά ταμεία που προορίζονται για τις προτεραιότητες της Βαλτικής αφθονούν, αλλά πρέπει να διατεθούν κατ'αναλογία με χρηματοδότηση από τις εθνικές κυβερνήσεις. Η ΟΚΕ φοβάται ότι οι χώρες που χρειάζονται περισσότερο τις επενδύσεις της ΕΕ δεν θα είναι σε θέση να πληρώσουν το μερίδιό τους.

Μια από τις μεγαλύτερες απειλές στην Βαλτική Θάλασσα είναι ο ευτροφισμός, δηλαδή το πλεόνασμα θρεπτικών συστατικών που προέρχονται από τη γεωργία και τα μη επεξεργασμένα απόβλητα που εισρέουν στο νερό και προκαλούν αύξηση των φυκιών που αφαιρούν οξυγόνο από το νερό και σκοτώνουν τα είδη της περιοχής. Το **Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση (WWF)** πιστεύει ότι μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη διαχείριση της θάλασσας και των ανθρώπινων χρήσεών της αποτελεί τη μόνη πορεία προς το μέλλον. Το πρόβλημα του ευτροφισμού έχει τεθεί επί τάπητος από τους υπουργούς Περιβάλλοντος ενώ η κύρια αιτία είναι η γεωργία, γεγονός που καταδεικνύει τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ υπουργείων και άλλων επιπέδων διακυβέρνησης.

Το WWF χαιρετίζει την έμφαση που η στρατηγική για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας και η ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική προσδίδουν στη συνεργασία μεταξύ διαφόρων τομέων. Εξάλλου, το WWF προσδιορίζει ένα ευρύ φάσμα τομέων που επιθυμούν να κάνουν χρήση της θάλασσας (από υποθαλάσσια καλώδια έως τον τουρισμό). Καθένας εξ αυτών ελέγχεται σε διάφορα επίπεδα – εθνικό, περιφερειακό, ευρωπαϊκό ή διεθνές. Δεν υπάρχει κανένας οργανισμός που να είναι επιφορτισμένος με τη διαχείριση των πάντων και η πίεση που ασκείται στη θάλασσα αυξάνεται διαρκώς. Έτσι, το WWF συμφωνεί με την άποψη της στρατηγικής ότι η Βαλτική Θάλασσα αποτελεί περιφερειακό ζήτημα και ότι κάθε προτεραιότητα συνδέεται με τις υπόλοιπες.

Ωστόσο, ο οργανισμός προειδοποιεί: στη διαχείριση της θάλασσας, πρέπει να γνωρίζουμε ότι δεν μπορούμε να ζητάμε περισσότερα από τη θάλασσα από αυτά που μπορεί να παρέχει με βιώσιμο τρόπο. Στο παρελθόν, ο περιβαλλοντικός αντίκτυπος κάθε τομέα εξετάζονταν χωριστά. Το WWF τονίζει ότι μια τέτοια προσέγγιση δεν λαμβάνει υπόψη τη συνολική εικόνα, δηλαδή το γεγονός ότι πρέπει να γίνει συλλογική αξιολόγηση όλων των δραστηριοτήτων και επιδράσεων και το ότι οι δράσεις υλοποιούνται λαμβάνοντας υπόψη πως κάθε τομέας εντάσσεται σε μια ευρύτερη εικόνα. Αυτό μας οδηγεί σε αυτό που το WWF θεωρεί ως καθοριστικής σημασίας δράση, δηλ. τη θαλάσσια χωροταξία, που θα υποδεικνύει πώς λειτουργούν και πώς θα έπρεπε να λειτουργούν οι χρήστες όταν κάνουν παράλληλη χρήση της θάλασσας, βάσει της ικανότητας και των ορίων του οικοσυστήματος.

Σύνδεσμοι Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

Η πολιτική της Βόρειας Διάστασης

http://ec.europa.eu/external_relations/north_dim/index_en.htm

Ευρωπαϊκός μηχανισμός γειτονίας και εταιρικής σχέσης για τη διασυνοριακή συνεργασία με τη Ρωσία

http://ec.europa.eu/europeaid/where/neighbourhood/index_en.htm

Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιων Υποθέσεων Αλιείας

http://ec.europa.eu/dgs/fisheries/index_el.htm

Σύνδεσμοι προς έργα/οργανισμούς που αναφέρονται σε αυτό το τεύχος:

HELCOM

<http://www.helcom.fi/>

JOSEFIN

<http://www.josefin-org.eu/>

COHIBA

http://meeting.helcom.fi/c/document_library/get_file?folderId=89317&name=DLFE-33722.pdf

http://www.helcom.fi/projects/on_going/en_GB/cohiba/

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

<http://eesc.europa.eu/>

Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση

<http://www.wwf.org/>

Musikpark Mannheim

<http://www.musikpark-mannheim.de/web09/>

Πανεπιστημιακό Κέντρο Νανοϋγείας του Swansea

<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

«Territorial Cohesion under the Looking Glass» συγγραφέας: Καθ. Andreas Faludi (Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Περιφερειακή Πολιτική – Inforegio)

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf

Άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι:

Παράγοντες στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/pdf/websites.pdf

Δικτυακή πύλη για την Βαλτική

<http://www.balticsea.net/>

Περιβαλλοντικός άτλας της Βαλτικής (διαδραστικός)

<http://maps.grida.no/baltic/>

Συμβούλιο των κρατών της Βαλτικής Θάλασσας

<http://www.cbss.st/>

Σύνδεσμος προς δικτυακούς τόπους που αφορούν το επόμενο τεύχος:

Κλιματική αλλαγή

http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/environment/index_el.htm

ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ – ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ

Το Πανόραμα εξετάζει ενδιαφέροντα θέματα που άπτονται της Περιφερειακής Πολιτικής. Στο παρόν τεύχος δίδεται έμφαση σε μια πρόσφατη εργασία του Andreas Faludi, Καθηγητή συστημάτων χωροταξικής πολιτικής στην Ευρώπη, στο Πανεπιστήμιο Τεχνολογίας Delft, σχετικά με την ιστορία της εδαφικής συνοχής.

Εδαφική συνοχή – ένας στόχος που αξίζει να επιτευχθεί

Ακόμα και πριν από τον πόλεμο, οι πολεοδόμοι στην βορειοδυτική Ευρώπη εμπνέονταν από τα μητροπολιτικά συστήματα πάρκων των ΗΠΑ, τις κηπουπόλεις και τον ενθουσιασμό για τη δημιουργία πράσινης ζώνης στο ΗΒ. Μετά τις καταστροφές του πολέμου, καθιερώθηκε η χάραξη πολιτικών για περιφέρειες. Και οι πολεοδόμοι ήθελαν να συμμετέχουν στη δημιουργία νέων προτύπων αστικής ανάπτυξης.

Ευθύς εξαρχής, η ευρωπαϊκή πολιτική χωροταξίας και εδαφικής συνοχής στηρίζονταν σε δύο στοιχεία: την ισόρροπη ανάπτυξη και την ορθή εδαφική διακυβέρνηση – συνοχή και συνάφεια. Αυτό βασιζόταν στην αναγνώριση των συνεπειών που θα επέφερε η άρση των δασμολογικών φραγμών στην οικονομική γεωγραφία.

Στη Συνθήκη της Ρώμης, τα κράτη μέλη της τότε Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας περιορίστηκαν στη δήλωση ότι επιθυμούσαν διακαώς να «ενισχύσουν την ενότητα των οικονομιών τους και να διασφαλίσουν την αρμονική τους ανάπτυξη μειώνοντας τις ανισότητες μεταξύ των περιφερειών και την καθυστέρηση των λιγότερο πλεονεκτικών περιοχών».

Μετά την ένταξη του ΗΒ, της Δανίας και της Ιρλανδίας στην ΕΕ, το κέντρο της προσοχής μετατοπίστηκε. Το ΗΒ δεν μπορούσε να επωφεληθεί από την Κοινή Γεωργική Πολιτική αναλογικά με τη συνεισφορά του. Ωστόσο, λόγω των βιομηχανικών περιοχών του ΗΒ που βρισκόταν σε παρακμή, καταρτίστηκε μια μινιμαλιστική Περιφερειακή Πολιτική που επιδοτούσε εθνικούς προϋπολογισμούς.

Δυνητικοί ορισμοί της εδαφικής συνοχής

Ως εδαφική συνοχή νοείται η κατάσταση κατά την οποία οι πολιτικές για την μείωση των ανισοτήτων, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και την προώθηση της βιωσιμότητας αποκτούν προστιθέμενη αξία μέσω της δημιουργίας συνεκτικών πακέτων, λαμβάνοντας υπόψη πού θα ισχύουν και τις συγκεκριμένες ευκαιρίες και τους περιορισμούς που υπάρχουν στο παρόν και το μέλλον.

Η πολιτική για την εδαφική συνοχή αναφέρεται σε μέτρα προώθησης της ορθής εδαφικής διακυβέρνησης με σκοπό την επίτευξη της ως άνω περιγραφείσας συνοχής. Η ευρωπαϊκή πολιτική για την εδαφική συνοχή, ειδικότερα, αναφέρεται στα μέτρα που λαμβάνουν τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα.

Πρώθηση του αρχικού ενδιαφέροντος

Το 1949, ιδρύθηκε το Συμβούλιο της Ευρώπης. Λόγω της υπερβολικής συγκέντρωσης του πληθυσμού και των περιφερειακών ανισοτήτων, υιοθέτησε ένα ψήφισμα στο οποίο αναφέρονταν ότι η «αρμονική γεωγραφική ανάπτυξη» ήταν καθήκον των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Το 1968, ένα εργατικό κόμμα δημοσίευσε μια μελέτη με τίτλο «Περιφερειακός σχεδιασμός, ένα ευρωπαϊκό πρόβλημα».

Με τον προσδιορισμό του πλαισίου των στόχων και των θεμάτων, η Κοινότητα είχε πλέον αποκτήσει ένα πραγματικό πρόγραμμα χωροταξίας και εδαφικής συνοχής από το οποίο αργότερα εγείρετο το ερώτημα «Πώς συνδέεται με τις άλλες ευρωπαϊκές πολιτικές;» Το ερώτημα αυτό εξακολουθεί ακόμα και σήμερα να αποτελεί αντικείμενο συζητήσεων.

Ο ρόλος της εδαφικής συνοχής στην ΕΕ

Στην σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Επιτροπή των Περιφερειών και η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υποστηρίζουν την εδαφική συνοχή και επαναλαμβάνουν τις ανησυχίες σχετικά με την ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη και την ανάγκη να δοθεί η δέουσα προσοχή στην περιφερειακή και τοπική ποικιλομορφία και την πρόσβαση σε υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος. Δεδομένου ότι η βελτίωση της διακυβέρνησης μέσω της συνεργασίας μπορεί να κάνει τις πολιτικές πιο αποτελεσματικές συζητείται πώς η εδαφική συνοχή θα αναχθεί σε στόχο όλων των ευρωπαϊκών πολιτικών. Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποτελεί πυλώνα της πολιτικής συνοχής.

«Territorial Cohesion under the Looking Glass» συγγραφέας: Καθηγητής Andreas Faludi

Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Περιφερειακή Πολιτική – Inforegio

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/terco/pdf/lookingglass.pdf

Νέος Επίτροπος υπεύθυνος για την περιφερειακή πολιτική

Μετά την παραίτηση της κυρίας Danuta Hübner, η οποία εξελέγη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο κ. Pawel Samecki διορίστηκε Ευρωπαϊός Επίτροπος υπεύθυνος για την περιφερειακή πολιτική. Ο διορισμός του κ. Samecki, που επί του παρόντος είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Εθνικής Τράπεζας της Πολωνίας, θα εξετασθεί πιο λεπτομερώς στο επόμενο τεύχος του Πανόραμα.

Σε κάθε τεύχος, το Πανόραμα αναλύει την υλοποίηση δύο έργων από την οπτική γωνία των υπεύθυνων για τη διαχείρισή τους. Εξετάζουμε τα δυνατά και αδύναμα σημεία της διαχείρισης έργων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ: τον προσδιορισμό των προβλημάτων και τον καταμερισμό των λύσεων.

ΕΡΓΟ

1

ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΠΑΡΚΟ «MUSIKPARK MANNHEIM»

Musikpark, Mannheim – ένα έργο που χρησιμεύει ως επαλήθευση για νέες ΜΜΕ στον τομέα της μουσικής. Με συνολική επιφάνεια 4300 μ², το Musikpark προσφέρει χώρους για χορογραφίες και παραστάσεις, εργαστήριο, ορισμένα στούντιο ήχου, τηλεοπτικά στούντιο και μια εντυπωσιακή αίθουσα συνεδριάσεων για τη διαπραγμάτευση του σημαντικού τμήματος, δηλ. την πρώτη συμφωνία συνεργασίας.

Στοιχεία και αριθμοί

Λίγο περισσότερο από 5 εκατ. ευρώ πρόκειται να επενδυθούν στο Musikpark στο πλαίσιο του Στόχου II. Η χρηματοδότηση ξεκίνησε το 2004 και θα διαρκέσει 15 χρόνια.

Αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης

Τη στιγμή που οι οικονομίες παραπαίνουν λόγω της επίδρασης της οικονομικής κρίσης, το Musikpark όχι μόνο επιβιώνει αλλά πάει καλύτερα από ποτέ. Για πρώτη φορά στην ιστορία του, το πάρκο αναγκάστηκε να καταρτίσει λίστα αναμονής των ΜΜΕ που επιθυμούν να νοικιάσουν χώρους του. «Μας εκπλήσσει ευχάριστα αυτό», δήλωσε ο τακτικός συνεργάτης του Πανόραμα και διευθύνων σύμβουλος του Musikpark, ο Christian Sommer. «Αυτοί που θέλουν να 'ρθουν είναι περισσότεροι από αυτούς που θέλουν να φύγουν, γεγονός που μας εμψυχώνει πολύ», εξηγεί.

'Ένα θερμοκήπιο για νέες ΜΜΕ

Δεδομένου ότι το πάρκο προσφέρει στις ΜΜΕ πρόσβαση σε υπηρεσίες και τις ομαδοποιεί για πιο επιτυχημένο μάρκετινγκ, δεν μας εκπλήσσει το γεγονός ότι οι άνθρωποι περιμένουν στην ουρά για να μοιραστούν την επιτυχία του.

Στις αρχές του τρέχοντος έτους, δύο ΜΜΕ έλαβαν ένα «πακέτο εκκίνησης» που τους πρόσφερε πρόσβαση σε τηλεφωνικές γραμμές, συνδέσεις του Διαδικτύου και ενοίκιαση γραφείων σε προνομιακή τιμή, καθώς και δωρεάν μάρκετινγκ και χρηματοοικονομικές συμβουλές. Τώρα τα πάνε από το καλό στο καλύτερο. Η μια επιχείρηση ανήκει σε έναν άνδρα που κάνει περιοδείες με το συγκρότημά του και τα πάει περίφημα.

Η άλλη ανήκει σε μια νεαρή γυναίκα που σχεδίασε μια ιστοσελίδα για δημιουργικές υπηρεσίες και η επιχείρησή της σημειώνει άλματα. «Αντιμετώπισε ένα πρόβλημα με τον πάροχο υπηρεσιών 'ντερνετ αλλά της βρήκαμε καινούργιο και τα πράγματα πάνε μια χαρά για αυτή», εξηγεί ο Sommer.

Η χρονιά εξελίσσεται καλά για αυτούς που νοικιάζουν χώρους του Musikpark. Ο Sommer και η ομάδα του κατάφεραν μάλιστα να βρουν και έναν επιχειρηματικό άγγελο, ο οποίος διέθεσε το απαιτούμενο επενδυτικό κεφάλαιο, γεγονός που αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για μια νέα ΜΜΕ. «Ίσως το ποσό των 20 000 ευρώ να μην φαίνεται πολύ υψηλό, αλλά είναι δύσκολο για μια νέα επιχείρηση να το συγκεντρώσει», δήλωσε ο Sommer. Όμως,

σκοπός του πάρκου είναι να δημιουργήσει επαφές που είναι αμοιβαία επωφελείς και η νέα επιχείρηση, όχι μόνο εξακολουθεί να υπάρχει αλλά δέχεται καθοδήγηση από ένα έμπειρο χέρι.

Επίσης, επιτυχία γνωρίζει και η συνεργασία μεταξύ του κύκλου σπουδών της PopAkademie, του Baden-Württemberg και του Musikpark. Πέντε απόφοιτοι έχουν ανοίξει μαγαζί στο Musikpark, ενώ άλλοι τέσσερις από το ωδείο του Mannheim προστέθηκαν σε αυτούς.

Μαθαίνοντας να αξιοποιείς όσο γίνεται περισσότερο τις προσφερόμενες υπηρεσίες

Παρόλο που το έργο εξελίσσεται πολύ καλά, δεν είναι όλα τόσο ρόδινα. Ένας παράγοντας που αποτελεί πρόκληση αλλά και απογοήτευση είναι η υποκειμενικότητα του χρήστη των εγκαταστάσεων του πάρκου. Παρά την μακροχρόνια εμπειρία του ως μουσικός και μάνατζερ καλλιτεχνών, ο Sommer αγχώνεται με τη σκέψη ότι το πάρκο δεν παρέχει αρκετά.

«Για παράδειγμα, μια ΜΜΕ μπορεί να παραπονεθεί γιατί δεν έλαβε αρκετή βοήθεια για την ανεύρεση ενός επενδυτή» εξηγεί ο Sommer. «Και όμως, μπορώ να συμβουλευτώ το φάκελό της και να δείξω στους υπεύθυνους πότε ακριβώς είχαν λάβει συμβουλευτική σε αυτό το θέμα». Κατά κάποιο τρόπο, οι ΜΜΕ δεν αξιοποιούν στο έπακρο τις υπηρεσίες που τους προσφέρουμε και νιώθουν ότι κάτι λείπει.

«Το φαινόμενο είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον», εξηγεί ο Sommer που έχει μιλήσει σε δύο καθηγητές οικονομικής ψυχολογίας, και τους κέντρισε αρκετά το ενδιαφέρον ώστε να θέλουν να διεξάγουν έρευνα γι' αυτό τον τύπο δυσαρέσκειας.

Το PopAkademie Baden-Württemberg στο Mannheim δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές να πάρουν πτυχίο (BA) στην ποπ μουσική. Υπάρχουν δύο επιλογές σπουδών: η προσέγγιση «ωδείου» για όργανα που δεν καλύπτουν οι πιο παραδοσιακές σχολές μουσικής και ο κύκλος σπουδών στη διοίκηση. Στην μετάβασή τους από τις σπουδές στο Musikpark, οι νέοι απόφοιτοι βρίσκουν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για να ξεκινήσουν τη δραστηριότητά τους. Το Πανόραμα θα ασχοληθεί πιο εκτενώς με την PopAkademie στο επόμενο του τεύχος.

Ξεπέρασμα σε ανάπτυξη του Musikpark

Ενώ η προσπάθεια του να ικανοποιεί πάντα τους πελάτες του δεν είναι εύκολη υπόθεση, ο Sommer νιώθει τουλάχιστον την ικανοποίηση να αντιμετωπίζει ένα άλλο ουσιαστικό πλην όμως θετικό πρόβλημα. «Ορισμένες επιχειρήσεις αναπτύσσονται υπερβολικά. Χρειάζονται επέκταση και περισσότερο χώρο».

Υπάρχει αναξιοποίητος χώρος γύρω από το Musikpark, ο οποίος, ωστόσο, ανήκει στο δήμο που δεν ενδιαφέρεται να τον διαθέσει για το σκοπό αυτό. «Ένας από τους πρωταρχικούς μας στόχους για το δεύτερο μισό του τρέχοντος έτους είναι να εξασφαλίσουμε την πολιτική βούληση που απαιτείται για να χτίσουμε χώρους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από αυτούς οι οποίοι μας έχουν επιτυχώς ξεπεράσει σε ανάπτυξη», δήλωσε ο Sommer.

Το CNH φέρνει πιο κοντά τους ακαδημαϊκούς, τον ιδιωτικό τομέα και την εθνική υπηρεσία υγείας με σκοπό την εφαρμογή της νανοτεχνολογίας για τον εντοπισμό μιας ασθένειας και την επιλογή της κατάλληλης θεραπείας.

Στοιχεία και αριθμοί

Λίγο πάνω από 21 εκατ. ευρώ πρόκειται να επενδυθούν στο Κέντρο Νανοϋγείας στο πλαίσιο του στόχου σύγκλισης. Η χρηματοδότηση ξεκίνησε το 2009 και θα ολοκληρωθεί σε 5 χρόνια.

CNH – ενίσχυση της τοπικής απασχόλησης

Στις 9 Ιουνίου εορτάστηκε η συντελεσθείσα πρόοδος του έργου, εφόσον κατά την επίσημη βιομηχανική του εκκίνηση το έργο απευθύνθηκε στις τοπικές ΜΜΕ. «Προτιθέμεθα να εμψυχήσουμε στις ΜΜΕ το ενδιαφέρον για εταιρείες spin-out», εξήγησε ένας τακτικός συνεργάτης του Πανόραμα, ο Δρ. Tim Clayrole, μέλος της εκτελεστικής επιτροπής.

Τριάντα εταιρείες παρευρέθηκαν στην εκκίνηση του έργου και άκουσαν τον κύριο ομιλητή, τον καθηγητή Mauro Ferrari, που είναι διεθνώς αναγνωρισμένος για την εμπειρογνώμοσύνη του στον τομέα της ανάπτυξης, βελτίωσης και εφαρμογής της βιοϊατρικής νανοτεχνολογίας.

Εκτός από τα επιτεύγματα στην ιατρική και την επιστήμη, το CNH θα δώσει μια γερή ώθηση που χρειάζεται πολύ η τοπική οικονομία. Αναμένεται να δημιουργήσει έως 450 νέες θέσεις εργασίας εντός των πέντε προσεχών ετών στην περιοχή Swansea Bay. Με έδρα την πανεπιστημιούπολη του Swansea, θα αποτελέσει ένα κέντρο προηγμένης τεχνολογίας που θα συγκεντρώνει κλινικούς, βιολογικούς επιστήμονες, μηχανικούς και βιομήχανους.

Το Κέντρο Νανοϋγείας πρόκειται να βοηθήσει περίπου 400 εταιρείες (εκ των οποίων περισσότερες από 300 θα είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Ουαλίας) δίνοντας έτσι μια πραγματική ώθηση στην περιοχή.

Το Swansea στην καρδιά της νανοεπανάστασης

Το έργο του Κέντρου χαιρέτισε ο Ferrari ο οποίος ενέπνευσε το κοινό που παρευρέθηκε στην βιομηχανική εκκίνηση του έργου με τη δική του εμπορική εμπειρία στον τομέα της νανοτεχνολογίας και της νανοϋγείας.

Στην κύρια ομιλία του, παρότρυνε τη βιομηχανία να γίνει εξωστρεφής και να αναζητήσει εφαρμογές στην τεχνολογία όπως το επερχόμενο διετές ταξίδι της ΝΑΣΑ στον Άρη. Οι αστροναύτες θα χρειαστούν εφαρμογές νανοϋγείας για έγκαιρο εντοπισμό ασθενειών, επέμβαση και εξατομικευμένη ιατρική.

Ο Ferrari δήλωσε ότι «η νανοτεχνολογία πρόσφατα μόνο μεταπήδησε από την επιστημονική φαντασία στην επιστήμη. Ωστόσο, τα εργαλεία που έχουμε στη διάθεσή μας και επιδέχονται περαιτέρω ανάπτυξη, θα συμβάλουν στη βελτίωση της ιατρικής».

Ασθενείς και ευρεσιτεχνίες

Λόγω των 30 αμερικανικών και διεθνών ευρεσιτεχνιών που του έχουν απονεμηθεί, ο Ferrari ήταν η κατάλληλη επιλογή ως επικεφαλής της επίσημης εκκίνησης καθώς ένας από τους κυριότερους στόχους του Κέντρου, πέραν από τη δίψα για γνώση, είναι η χρήση των αποτελεσμάτων της καινοτόμου έρευνας για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων.

Ο Ferrari έχει δημιουργήσει πλήθος εταιρειών και είναι ο επιστημονικός ιδρυτής των νανοϊατρικών συστημάτων (NMS) στο Όστιν του Τέξας, και των Βιοσυστημάτων Λεονάρντο. Αυτή την εμπειρία μετέφερε στο κοινό για να του κεντρίσει το ενδιαφέρον για τη δημιουργία νέων προϊόντων.

Κλείνοντας την ομιλία του υπενθύμισε στους παρευρισκόμενους ότι η νανοτεχνολογία από μόνη της δεν αρκεί αλλά αποτελεί ένα «σετ εργαλείων που πρέπει να συνδυαστούν με πλήθος άλλων επιστημών και να αναπτυχθούν σε συνεργασία με την βιομηχανία και τους ασθενείς».

Άλλα ορόσημα

Μολονότι ικανοποιημένος με την εκκίνηση, ο Clayrole εξηγεί ότι όταν πρόκειται για κρατικές ενισχύσεις, το έργο συναντάει δυσκολίες. «Αγωνιζόμαστε να λύσουμε τα προβλήματα χρηματοδότησης», εξηγεί. Οι διακοπές στη ροή χρηματοδότησης παρεμποδίζουν τη δυνατότητα του Κέντρου να αποκτήσει τον εξοπλισμό που χρειάζεται.

Ελπίζουμε ότι οι ανωμαλίες θα ξεπεραστούν εγκαίρως εν όψει της προγραμματισμένης πρόσληψης καινούργιου προσωπικού το φθινόπωρο.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΣΤΟ VISBY, ΣΟΥΗΔΙΑ, 11-12 ΙΟΥΝΙΟΥ 2009

Η νέα όψη της ευρωπαϊκής συνεργασίας

Η ΕΕ έχει αποκτήσει ένα νέο ρόλο στην περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας καθώς επιβλέπει μια σειρά έργων συνεργασίας μεταξύ διαφόρων χωρών. Στο Συνέδριο για τη Δικτύωση που έλαβε χώρα στο Visby, στις 11-12 Ιουνίου, στο σουηδικό νησί Gotland, συγκεντρώθηκαν όλοι οι κύριοι φορείς, από περιβαλλοντικές οργανώσεις έως χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, που είχαν την ευκαιρία να δουν τις λεπτομέρειες των πρώτων έργων στο πλαίσιο της στρατηγικής για τη Βαλτική Θάλασσα, να συναντήσουν τους εμπλεκόμενους και να κατανοήσουν το όραμα των φιλόδοξων στόχων που έχουν τεθεί για την περιοχή.

Σε αυτή την περιοχή, η ΕΕ υλοποιεί μια πρωτοποριακή στρατηγική που στηρίζεται κυρίως σε ανθρώπους και ιδέες παρά σε προϋπολογισμούς. Οι αρχές της ΕΕ διαδραματίζουν έναν στρατηγικό ρόλο προωθώντας μια γενική εικόνα για την περιοχή και συντονίζοντας επικεφαλής έργων από διάφορους τομείς και χώρες. Αυτή είναι η πρώτη μακρο-περιφερειακή στρατηγική όπου οι πρωτοβουλίες που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής συνδυάζονται έτσι ώστε να έχουν το μεγαλύτερο δυνατό αντίκτυπο στα κράτη μέλη και πέρα από αυτά.

Από το καλό στο εξαιρετικό

Η περιοχή βρίθει φυσικών πόρων, ευρέος φάσματος επιχειρηματικών ευκαιριών και ανθρώπων ανοιχτών σε νέες ιδέες. Πολλές χώρες γύρω από τη Βαλτική Θάλασσα έχουν κοινή ιστορία και μπορούν να ατενίσουν ένα κοινό δυνατό μέλλον. Παράλληλα, τα εθνικά σύνορα και ένα σύνθετο φυσικό περιβάλλον θέτουν πολλά πρακτικά προβλήματα. Πώς μπορεί λοιπόν η ευρωπαϊκή στρατηγική να είναι αποτελεσματική;

Τα έργα υπάγονται στους τέσσερις μεγάλους στόχους: τη βελτίωση του περιβάλλοντος, την προώθηση της ευημερίας, τη βελτίωση της πρόσβασης και την ανάπτυξη καλύτερων προτύπων ασφάλειας και προστασίας. Περίπου 80 πρωτοπόρα έργα έχουν ήδη καταρτισθεί και υλοποιούνται με λεπτομερή επιχειρηματικά σχέδια και μεγάλη υποστήριξη από τις Διαχειριστικές Αρχές που διαθέτουν μεγάλη εμπειρία σε αυτούς τους τομείς. Το Συνέδριο του Visby ήταν μια ευκαιρία να παρουσιαστούν αυτά τα έργα καθώς και τα πρόσωπα που κρύβονται πίσω από τα ονόματα. Ακόμα και σε αυτό το πρώιμο στάδιο, ήταν σαφές πώς η στρατηγική προωθεί ένα νέο επίπεδο διαφάνειας μεταξύ διαφόρων κρατών και ένα αίσθημα συνεργασίας με σκοπό την επίτευξη μεγάλων κερδών για την περιοχή.

Ευρωπαίοι ομιλητές δίνουν πνοή στην πολιτική

Οι κύριοι ομιλητές από τη Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής κατέδειξαν πώς η εμπειρογνομοσύνη της ΕΕ και η σωστή διαχείριση μπορούν να ενώσουν την επιχειρηματική κοινότητα

από όλη την περιοχή και να συμβάλουν στην ευημερία μέσω της συνεργασίας. Ο Dirk Ahner, Γενικός Διευθυντής της ΓΔ Περιφερειακή πολιτική υπενθύμισε στους συμμετέχοντες ότι η στρατηγική θα προσδώσει νέες διαστάσεις στην Πολιτική Συνοχής της ΕΕ, μέσω της δημιουργίας μιας ισχυρής συνέργειας μεταξύ των υφιστάμενων έργων που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Συνοχής. Υλοποιώντας τα δικά τους επιχειρηματικά έργα, μπορεί να είναι πεπεισμένοι ότι ανήκουν σε μια ευρύτερη κοινότητα, όπου η υφιστάμενη χρηματοδότηση δίνει τη δυνατότητα στον τοπικό πληθυσμό να εργαστεί πιο σκληρά και να αποκομίσει νέα οφέλη.

Ο Rolandas Kriščiūnas, υφυπουργός Οικονομικών της Λιθουανίας εξήγησε ότι οι οργανώσεις που λειτουργούν ως Διαχειριστικές Αρχές έχουν αποκτήσει καλή εμπειρία στην καθοδήγηση και παροχή συμβουλευτικής για έναν αποτελεσματικό προγραμματισμό, χρηματοδότηση και διαχείριση έργων. Φροντίζουν έτσι ώστε οι συζητήσεις να είναι ενημερωμένες και να βοηθούν τους εταίρους των έργων να οικοδομήσουν καλά δίκτυα και να συνεργάζονται μεταξύ τους. Χάρη στην εμπειρία τους, χρησιμοποιούν την καλύτερη προσέγγιση για τη χρηματοδότηση νέων επιχειρήσεων αλλά παρέχουν και συμβουλές σχετικά με τις επιχειρηματικές διαδικασίες και ενημερώνονται για τις νομοθετικές εξελίξεις.

Άλλοι ομιλητές από την Επιτροπή υπογράμμισαν τα εξαιρετικά έργα που βρίσκονται εν εξελίξει και αφορούν θέματα όπως η ναυτιλιακή εποπτεία ή η ανάπτυξη αποδοτικότερων καυσίμων. Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου παρουσιάστηκαν έργα, ενώ συμμετείχαν εκπρόσωποι ορισμένων εκ των έργων. Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν κατ'ίδιαν επαφές, που ήταν και η πιο παραγωγική πλευρά του συνεδρίου. Εξάλλου, οι ομιλητές εξήγησαν πώς μέσω της συμμετοχής της ΕΕ στα περιφερειακά προγράμματα, οι διάφορες χώρες συνεργάζονται και βελτιώνουν τα έργα τους.

Εργαστήρια που αποτελούν ένδειξη της καλής συνεργασίας

Μετά την παρουσίαση των βασικών αρχών της στρατηγικής, οι συμμετέχοντες έστρεψαν την προσοχή τους στις λεπτομέρειες της συντελεσθείσας προόδου. Τη δεύτερη ημέρα του συνεδρίου, τέσσερα εργαστήρια πρόβαλαν τους επικεφαλής των έργων, οι οποίοι εξήγησαν πώς οι ομάδες τους παράγουν νέα οφέλη. Στην Πολωνία, για παράδειγμα, από το Πανεπιστήμιο Τεχνολογίας προκύπτει νέα εμπειρία για τη δημιουργία έργων και τον περιφερειακό σχεδιασμό με την βοήθεια εμπειρογνομώνων από τη Γερμανία. Στη Λιθουανία, η διαχείριση των επενδύσεων στο οδικό δίκτυο γίνεται από το Υπουργείο Οικονομικών της

Λετονίας. Η περιβαλλοντική τεχνολογία της Σουηδίας χρησιμοποιείται για τη βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων στη Λιθουανία, ενώ οι εξελίξεις στα ενεργειακά αποδοτικά καύσιμα στη Σουηδία βασίζονται στη συνεργασία με τη Φινλανδία.

ΕΕ – καθοδηγητής, όχι κυρίαρχος

Ο αριθμός των διεθνών εταιρών και των τομέων εμπειρογνομοσύνης που ενώνονται από το κοινό πάθος για την περιφέρεια ενισχύει το μήνυμα ότι πρόκειται για μια στρατηγική και όχι για ένα πρόγραμμα. Οι αρχές της ΕΕ δεν ελέγχουν άμεσα τον προϋπολογισμό ή τη νομοθεσία, πλην όμως συμβάλλουν καθοριστικά στη δημιουργία

νέων συμμαχιών ακόμα και μεταξύ αυτών που δεν έχουν πολλές πιθανότητες να γίνουν εταίροι. Οι επιχειρήσεις, τα πανεπιστήμια, οι οργανώσεις και οι δημόσιοι φορείς εφαρμόζουν ήδη τις ειδικές τους δεξιότητες και η ΕΕ μπορεί να λειτουργήσει ως καθοδηγητής διασφαλίζοντας μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία για κάθε ευρώ δημόσιων χρημάτων που δαπανάται.

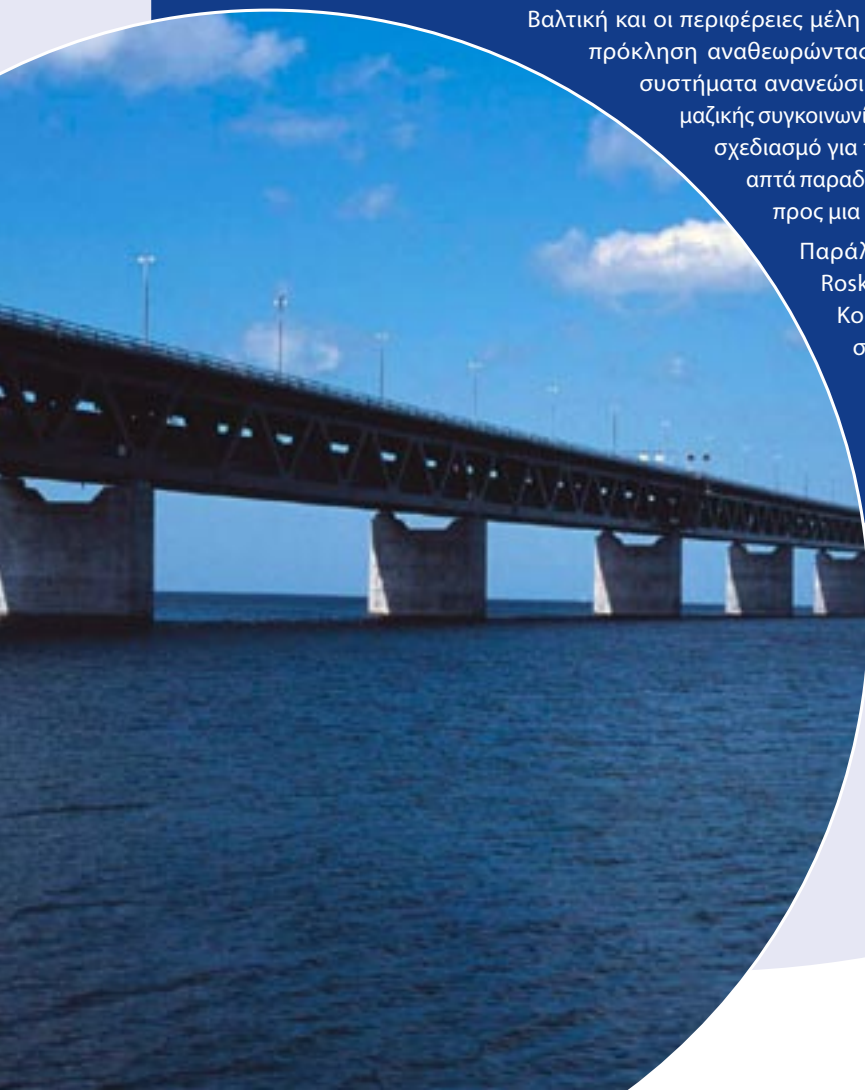
Αυτή η νέα προσέγγιση που αφορά τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και της Ρωσίας θα ενισχύεται και θα γίνεται πιο αποτελεσματική κάθε φορά που ολοκληρώνεται ένα έργο. Το Visby σηματοδότησε την απαρχή της στρατηγικής για τη Βαλτική Θάλασσα, έβαλε πρόσωπα στα ονόματα και προσδιόρισε το έργο που πρέπει να επιτελεσθεί.

Υποπεριφερειακή Συνεργασία των κρατών της Βαλτικής Θάλασσας (ΥΣΚΒΘ) – 17ο ετήσιο συνέδριο.

Η ΥΣΚΒΘ είναι ένα πολιτικό δίκτυο που συγκεντρώνει περιφερειακές αρχές από 10 παράκτιες χώρες της Βαλτικής σε μια εποχή όπου οι περιφέρειες της περιοχής μπορούν να έχουν πραγματικό αντίκτυπο στις πολιτικές που χαράσσονται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Ένας από τους κύριους ρόλους του είναι η υποστήριξη που προσφέρει στην Ατζέντα της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση σε στενή συνεργασία με άλλες πανβαλτικές οργανώσεις όπως η Ένωση Βαλτικών Πόλεων, το Φόρουμ για την Ανάπτυξη της Βαλτικής και η Ένωση Εμπορικών Επιμελητηρίων της Βαλτικής.

Το 17ο Ετήσιο Συνέδριο του Δικτύου θα πραγματοποιηθεί στο Ζίλαντ της Δανίας, από τις 13 έως τις 15 Οκτωβρίου και επικεντρώνεται σε δύο μεγάλα προβλήματα των χωρών της Βαλτικής: τη στρατηγική της ΕΕ για τις περιφέρειες και την κλιματική αλλαγή. Ο αντίκτυπος της κλιματικής αλλαγής έχει αρχίσει να γίνεται αισθητός στη Βαλτική και οι περιφέρειες μέλη της ΥΣΚΒΘ πρόκειται να αντιμετωπίσουν αυτή την πρόκληση αναθεωρώντας και εγκαινιάζοντας πρωτοβουλίες που αφορούν συστήματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ενεργειακά αποδοτικά μέσα μαζικής συγκοινωνίας, καινοτομίες βασισμένες στο κλίμα και περιφερειακό σχεδιασμό για το κλίμα. Στο Συνέδριο του 2009, θα παρουσιαστούν απτά παραδείγματα για το πώς μπορεί να μεταστραφεί η ανάπτυξη προς μια φιλική προς το περιβάλλον κατεύθυνση.

Παράλληλα με το Συνέδριο, θα πραγματοποιηθεί στο Roskilde της Δανίας η Εκδήλωση Νεολαίας για Βιώσιμες Κοινωνίες. Πενήντα νέοι θα συγκεντρωθούν για να συζητήσουν διάφορες πτυχές της βιωσιμότητας και να παρακολουθήσουν στις 14 Οκτωβρίου το κύριο Συνέδριο. Στο πλαίσιο αυτό, έχει προγραμματισθεί και μια συζήτηση μεταξύ τριών νέων και τριών πολιτικών.

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

Το προηγούμενο τεύχος του Πανόραμα κάλυψε το Έτος Δημιουργικότητας και Καινοτομίας που ήταν το 2009. Οι προκλήσεις του έτους περιλαμβάνουν πώς θα μετρηθεί η δημιουργικότητα και η επίδρασή της σε μια κοινωνία και πώς θα ενισχυθεί η καινοτομία με την ευρύτερη έννοια της – πέραν του εργαστηρίου - προκειμένου να σκεφτούμε πώς ο δημιουργικός τρόπος σκέψης οδηγεί στην καινοτομία. Γύρω από την ΕΕ, οι χώρες υιοθετούν μια δημιουργική προσέγγιση για να προωθήσουν το Έτος και τους στόχους του: μαθήματα καινοτομίας για μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από την Ουγγαρία· προώθηση της κληρονομιάς και του περιβάλλοντος μέσω των Ανοικτών Κήπων σε όλη την Πολωνία· οργάνωση ισπανο-γαλλικού σεμιναρίου για την καινοτομία με την υποστήριξη των διαρθρωτικών ταμείων, κλπ. Η καινοτομία θα παίξει καθοριστικό ρόλο στην ετήσια Ευρωπαϊκή Εβδομάδα των Περιφερειών και των Πόλεων (5-9 Οκτωβρίου 2009):

«Η καινοτομία στις περιφέρειες και τις πόλεις της Ευρώπης» θα είναι ένα από τα τέσσερα κυριότερα θέματα των φετινών Open Days (ημέρες ελεύθερης προσέλευσης): http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/themes.cfm?sub=1&menu=2000

ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

Το επόμενο τεύχος του Πανόραμα θα αφορά την κλιματική αλλαγή, που κατά γενική ομολογία είναι η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζουμε σήμερα. Η ΕΕ υιοθέτησε μια ολοκληρωμένη πολιτική για την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή το Δεκέμβριο του 2008, καθώς και φιλόδοξους στόχους για το 2020. Ελπίζει να οδηγήσει την Ευρώπη προς ένα βιώσιμο μέλλον στηριζόμενο σε μια χαμηλών εκπομπών ενεργειακά αποδοτική οικονομία – μειώνοντας τα αέρια του θερμοκηπίου κατά 20% (ή 30% εάν επιτευχθεί διεθνής συμφωνία), μειώνοντας την κατανάλωση της ενέργειας κατά 20% μέσω της αύξησης της αποδοτικότητας της ενέργειας και ικανοποιώντας το 20% των ενεργειακών μας αναγκών από τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Το Πανόραμα θα εξετάσει πώς η πολιτική συνοχής της ΕΕ θα συμβάλει στην επίτευξη αυτών των φιλόδοξων στόχων. Από τους ηλιακούς επίπεδους συλλέκτες στο γαλλικό νησί Ρεουιόν ως τα σχέδια του Burgenland (Αυστρία) για ενεργειακή ανεξαρτησία, το Πανόραμα θα εξετάσει τι κάνουν οι περιφέρειες της ΕΕ για να επιβραδύνουν και να μετριάσουν την κλιματική αλλαγή.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΕΚΔΗΛΩΣΗ	ΤΟΠΟΣ
31 Αυγούστου- 1 Σεπτεμβρίου 2009	18ο Κοινοβουλευτικό συνέδριο για τη Βαλτική Θάλασσα http://www.baltasam.org/	Nyborg (DK)
14-15 Σεπτεμβρίου 2009	Ευρωπαϊκές πόλεις και η πρόκληση του παγκόσμιου κλίματος http://www.se2009.eu/en	Στοκχόλμη (SE)
17-18 Σεπτεμβρίου 2009	Υπουργική συνάντηση για τη στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας που οργανώθηκε από την σουηδική προεδρία της ΕΕ http://www.se2009.eu/	Στοκχόλμη (SE)
24 Σεπτεμβρίου 2009	Εδαφική συνεργασία και εδαφική συνοχή http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm?nmenu=1	Βρυξέλλες (BE)
29 Σεπτεμβρίου 2009	Πώς η πολιτική συνοχής στηρίζει την αγροτική ανάπτυξη; http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm?nmenu=1	Βρυξέλλες (BE)
5-6 Οκτωβρίου 2009	11η Σύνοδος του Φόρουμ για την Ανάπτυξη της Βαλτικής που θα πραγματοποιηθεί από κοινού με την σουηδική προεδρία της ΕΕ http://www.bdforum.org/	Στοκχόλμη (SE)
5-8 Οκτωβρίου 2009	Ημέρες ελεύθερης προσέλευσης (Open Days) – Ευρωπαϊκή Εβδομάδα των Περιφερειών και των Πόλεων: παγκόσμιες προκλήσεις, ευρωπαϊκές απαντήσεις http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/	Βρυξέλλες (BE)
13-15 Οκτωβρίου 2009	Ετήσια διάσκεψη της υποπεριφερειακής συνεργασίας των χωρών της Βαλτικής Θάλασσας (ΥΣΚΒΘ) http://www.bsssc.com/	Ζίλαντ (DK)
30 Νοεμβρίου – 1 Δεκεμβρίου 2009	Νέες μέθοδοι για την αξιολόγηση της πολιτικής συνοχής: βελτίωση των μεθόδων αξιολόγησης http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/evaluation2009/index_en.htm	Βαρσοβία (PL)
10-11 Δεκεμβρίου 2009	Συνέδριο για την πολιτική συνοχής και την εδαφική ανάπτυξη: Αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού! http://www.se2009.eu/en/meetings_news/2009/12?tab=1	Κιρούνα (SE)
3 Μαρτίου 2010	Πέμπτο συνέδριο ενδιαφερόμενων φορέων του σχεδίου δράσης για τη Βαλτική Θάλασσα (Επιτροπή του Ελσίνκι - HELCOM) http://www.helcom.fi/	Ελσίνκι (FI)

Περισσότερες πληροφορίες για σημαντικές εκδηλώσεις που σχετίζονται με την περιφερειακή πολιτική:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

ΠΕΙΤΕ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ

Το Πανόραμα δέχεται τα σχόλια και τις ερωτήσεις σας. Το θέμα του επόμενου τεύχους είναι η κλιματική αλλαγή, μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε σήμερα. Τι κάνει η ΕΕ σήμερα για να περιορίσει τις καταστροφικές εκπομπές; Πώς η πολιτική συνοχής συμβάλλει στο μετριασμό των επιπτώσεων τους; Πείτε μας πώς τα προγράμματα σας θα φέρουν αλλαγές στην περιφέρειά σας.

Το Πανόραμα επίσης σας καλεί να θέσετε ερωτήσεις σχετικά με πρακτικά θέματα που αφορούν τα έργα και την πολιτική. Θα επιλέξουμε ορισμένα από τα σχόλια και τις ερωτήσεις σας και θα τις υποβάλλουμε στους εμπειρογνώμονες στη νέα μας ενότητα που αφορά την Επίλυση αποριών.

Έτσι, εάν έχετε κάτι να πείτε, πείτε το. Επικοινωνήστε μαζί μας στην ακόλουθη διεύθυνση για να υποβάλετε ερωτήσεις ή να εκφράσετε τις απόψεις σας:

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-09-030-EL-C

ISSN 1725-8138

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2009
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής

Τυπώθηκε στο Βέλγιο

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
L-2985 Luxembourg

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής
Μονάδα Β.1 – Επικοινωνία, Πληροφόρηση και επικοινωνία
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41, B-1040 Brussels
Fax: (32-2) 29-66003
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

■ Υπηρεσία Εκδόσεων